

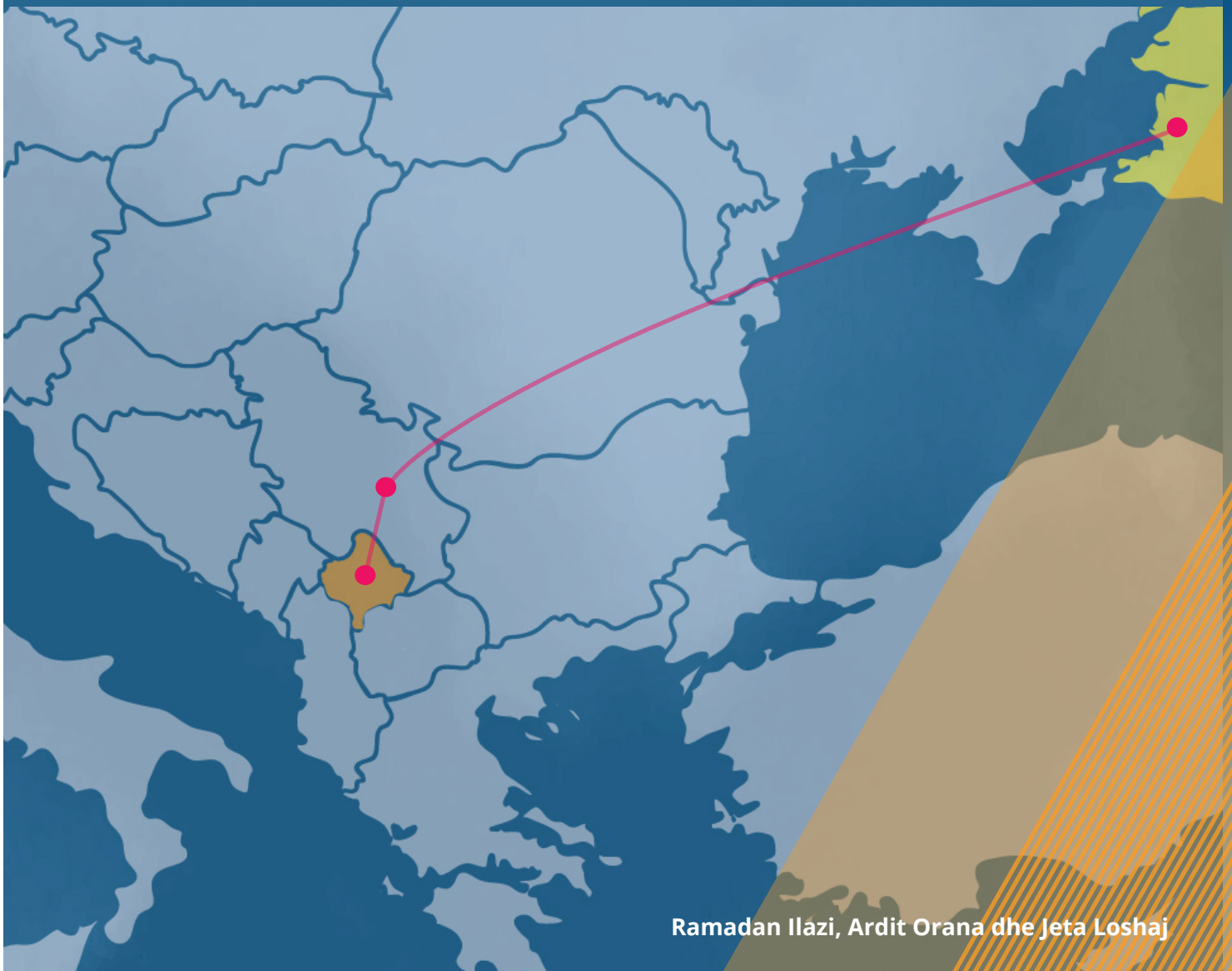

QKSS
Qendra Kosovare për Studime të Sigurisë

**KONRAD
ADENAUER
STIFTUNG**

Kosova në diskursin e politikës së jashtme ruse

**NXITJA E PAQËNDRUESHMËRISË NË KOSOVË DHE KUNDËRVËNIA
NDAJ INTEGRIMIT EUROATLANTIK**

Ramadan Ilazi, Ardit Orana dhe Jeta Loshaj

Kosova në Diskursin e Politikës së Jashtme Ruse
Nxitja e Paqëndrueshmërisë në Kosovë dhe Kundërshtimi i Integritit Euro-Atlantik

Botuar nga:
Fondacioni Konrad Adenauer (KAS) në Kosovë
Qendra Kosovare për Studime të Sigurisë (KCSS)

Autorët:
Ramadan Ilazi
Ardit Orana
Jeta Loshaj

Dizajni nga:
Brand Vision Shpk
Kontakti: +383 45 559 923
Email: brandvision.rks@gmail.com

Ky botim u mbështet nga Konrad-Adenauer-Stiftung (KAS). Pikëpamjet e shprehura nuk pasqyrojnë detyrimisht pikëpamjet e Konrad-Adenauer-Stiftung. Ky botim i i Konrad-Adenauer-Stiftung është menduar vetëm për qëllime informacioni. Ai nuk mund të përdoret nga partitë politike ose nga fushatat ose mbështetësit e zgjedhjeve për qëllime të reklamimit në zgjedhje. Kjo vlen për zgjedhjet federale, shtetërore dhe lokale, si dhe zgjedhjet për Parlamentin Evropian.

Përmbajtja

Përmbledhje ekzekutive	5
1. Hyrje	6
2. Metodologjia	8
3. Gjetjet kryesore	9
3.1 Rusia duket se ka pasur njohuri paraprake për sulmin terrorist të shtatorit 2023 në Banjaskë në Kosovë.....	10
3.2 Narrativa e politikës së jashtme ruse nr. 1: “Ndërhyrja perëndimore në Kosovë është e motivuar nga interesi vetjak” dhe “Perëndimi ka standarde të dyfishta”.....	11
3.3 Narrativa e politikës së jashtme ruse nr. 2: “Kosova nuk është shtet legjitim sipas së drejtës ndërkombëtare”.....	14
3.4 Narrativa e politikës së jashtme ruse nr. 3: “Kosova është burim i paqëndrueshmërisë dhe i krimit të organizuar”.....	16
3.5 Narrativa e politikës së jashtme ruse nr. 4: “Perëndimi po përdor Kosovën për të zgjeruar ndikimin dhe për të izoluar Serbinë”.....	18
4. Mjetet ruse dhe qëllimet e ndikimit në Kosovë	21
5. Motivet e Putinit për diskursin anti-kosovar: Xhelozia apo paranojë?	25
6. Dialogu Kosovë-Serbi dhe çështja e Ukrainës: A janë të lidhura?	27
7. Komentet përmbyllëse	29
Bibliografia	32

Rreth autorëve

Ramadan Ilazi

Aktualisht është udhëheqës i hulumtimeve në Qendrën Kosovare për Studime të Sigurisë (QKSS). Ai është gjithashtu anëtar i Task Forcës së Ballkanit Perëndimor të Institutit Republikan Ndërkombëtar për Kërcënimet ndaj Demokracisë. Nga viti 2015 deri në vitin 2016, Ramadani ishte zëvendësministër i Kosovës për Integritet Evropian, ku ka kontribuar në hartimin e planit kombëtar për zbatimin e Marrëveshjes së Stabilizimit dhe Asociimit me Bashkimin Evropian dhe të Agjendës së Reformave Evropiane (ERA) për Kosovën. Ai gjithashtu ka shërbyer si konsulent i organizatave si OECD/SIGMA për reformën e administratës publike në Kosovë. Ramadani ka doktoratë në Politikë dhe Marrëdhënie Ndërkombëtare nga Universiteti i Dublinit. Libri i tij, "Bashkimi Evropian dhe shtet-ndërtimi i përditshëm: Rasti i Kosovës", botuar nga Routledge Studies in Statehood, shqyrton në mënyrë kritike rolin dhe autoritetin e BE-së në ndërhyrjet për shtet-ndërtim.

Ardit Orana

Është hulumtues në Qendrën Kosovare për Studime të Sigurisë (QKSS). Më parë Ardit ka punuar për Misionin e OSBE-së në Kosovë në Departamentin e Demokratizimit, duke projektuar dhe implementuar ndërhyrje që kishin për qëllim përmirësimin e sistemeve të qeverisjes së brendshme në Zyrën e Kryeministrit (ZKM) dhe Kuvendin e Kosovës (KK). Ai ka shërbyer si këshilltar i zëvendëskryeministrit të Kosovës për Politikën e Integritetit në BE dhe Reforma në Drejtësi. Ardit është autor dhe bashkautor i raporteve të shumta mbi temat e sigurisë dhe integriteteve evropiane. Ardit ka diplomë master në Administratën Publike në lëmin e Qeverisjes Ndërkombëtare dhe Evropiane dhe ka kryer studimet themelore universitare në fushën e Studimeve Ndërkombëtare me specializim të ngushtë në Afrikën Sub-Sahariane, të dyja nga Universiteti i Leiden në Holandë.

Jeta Loshaj

Ka diplomë master në Studime Ruse dhe të Evropës Lindore nga Universiteti i Indianas në Bloomington dhe diplomë të studimeve themelore universitare në Politika Publike dhe Marrëdhënie Ndërkombëtare nga RIT Kosova. Znj. Loshaj aktualisht punon si hulumtuese në Qendrën Kosovare për Studime të Sigurisë. Më parë ka punuar si praktikante në parlamentin gjerman dhe si bashkëpunëtorë për Kosovën në Këshillin për Qeverisje Përfshirëse. Përveç gjuhës amtare shqipe, znj. Loshaj flet edhe anglisht, gjermanisht dhe rusisht.

Përmbledhje ekzekutive

Ndikimi dhe interesat ruse në Ballkanin Perëndimor janë të përqendruara kryesisht rreth Serbisë. Sipas një ankete të vitit 2024 nga Instituti Republikan Ndërkombëtar (IRI), për qytetarët kosovarë, pas Serbisë (83%), Rusia (8%) shihet si kërcënimi kryesor për vendin, ndërsa 87% thonë se politika e jashtme e vendit do të duhej të jetë vetëm pro-Bashkimit Evropian dhe pro-perëndimit, dhe 59% thonë se pushtimi rus i Ukrainës është krejtësisht i pajustificuar.

Pikat kryesore nga ky punim tregojnë se: Rusia vë në veprim mediat e kontrolluara nga shteti (RT, Sputnik) dhe krijon partneritete me media iraniane për të përhapur narrativa që e portretizojnë Kosovën si shtet të dështuar, plot paqëndrueshmëri. Rusia përfiton nga lidhjet e thella kulturore, fetare dhe politike me Serbinë për të ruajtur ndikimin në Ballkan, duke shfrytëzuar lidhjet me Kishën Ortodokse Serbe dhe me elitat serbe në dëm të Kosovës. Ka indikacione se Rusia ka pasur njohuri paraprake ose ka qenë e përfshirë në sulmin terrorist në Banjaskë në Kosovë, me qëllim përshkallëzimin e tensioneve. Duke trazuar paqëndrueshmërinë në Kosovë, Rusia synon të largojë vëmendjen dhe burimet perëndimore nga Ukraina, duke krijuar sfidë me shumë fronte për NATO-n dhe BE-në.

Një nga qëllimet e Ruisë në Ballkanin Perëndimor është të parandalojë rreshtimin e Serbisë krah Perëndimit, dhe një mënyrë për ta lehtësuar këtë është duke mbështetur me vendosmëri qëndrimin e Serbisë ndaj Kosovës dhe duke minuar procesin e normalizimit të marrëdhënieve ndërmjet Kosovës dhe Serbisë. Ndonjëherë, Rusia madje kritikon Serbinë kur sheh se janë shënuar përparime në dialogun e normalizimit të udhëhequr nga BE-ja. Normalizimi i plotë i marrëdhënieve ndërmjet Kosovës dhe Serbisë do t'i jepte goditje të fortë ndikimit të Ruisë si në Serbi ashtu edhe në Ballkanin Perëndimor më gjerë.

Një mënyrë tjetër se si Rusia promovon interesat e veta strategjike në Ballkanin Perëndimor është

përmes dezinformimit. Sipas ekspertëve, Rusia ndan rreth 1 deri në 4 miliardë dollarë çdo vit për luftën informative.¹ Ndërkohë që, në kontrast të thellë, vendet në Ballkanin Perëndimor, si Maqedonia e Veriut, Kosova dhe Bullgaria, ndajnë vetëm rreth 20,000 dollarë në vit për t'iu kundërvënë këtyre kërcënimeve. Ekspertët argumentojnë se një nga qëllimet kryesore të dezinformimit rus në Ballkanin Perëndimor është të minojë besimin në Shtetet e Bashkuara, NATO, Bashkimin Evropian dhe proceset demokratike në të cilat këto vende aspirojnë të integrohen.

Në vende si Kosova, Maqedonia e Veriut dhe Bullgaria, fushatat e dezinformimit theksojnë se demokracia nuk po funksionon dhe se integrimi në BE nuk është zgjidhja. Studimet e fokusuara në Kosovë kanë treguar se si këto fushata dezinformimi kanë pasur njëfarë efekti në krijimin e përçarjeve në konsensusin euroatlantik për Kosovën, që do të thotë se elitat politike nuk përmbahen më nga marrja e vendimeve me rëndësi strategjike për integrimin euroatlantik të vendit si pjesë e politikës ditore.² Ndër interesat kryesore strategjike të Ruisë në Ballkanin Perëndimor është përdorimi i ndasive ekzistuese dhe acarimi i dallimeve fetare dhe etnike për t'iu kundërvënë përpjekjeve të vendeve perëndimore për përfshirjen e vendeve të Ballkanit në BE dhe NATO.³

1. Garentina Kraja. (1 prill 2024). "Steinhauer: Fushata dezinformuese e Ruisë synon të minojë marrëdhëniet e Kosovës me Shtetet e Bashkuara". Zëri i Amerikës. <https://www.zeriamerikes.com/a/7551995.html>

2. Agon Maliqi and Ramadan Ilazi. (2021, August). The Emerging Cracks in Kosovo's Euro-Atlantic Consensus. https://balkaninsight.com/wp-content/uploads/2021/08/Kosovo-White-Paper_preview_without-IRI-logo.pdf

3. Branislav Stanicek and Anna Caprile (2023). "Russia and the Western Balkans: Geopolitical confrontation, economic influence and political interference". European Parliament Research Service [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/747096/EPRS_BRI\(2023\)747096_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/747096/EPRS_BRI(2023)747096_EN.pdf)

1. Hyrje

Para së gjithash, Kosova është më shumë se thjesht çështje territoriale për Rusinë – ajo është simbol gjeopolitik i rezistencës ndaj integritetit euroatlantik në Ballkanin Perëndimor por edhe rendit global të udhëhequr nga perëndimi dhe modelit të shtetit të bazuar në demokracinë liberale.

Lidhjet historike të Rusisë me Ballkanin, veçanërisht me Serbinë, janë të rrënjësura në zakone të thella kulturore, politike dhe fetare. Këto marrëdhënie të kamotshme mbështesin qasjen aktuale strategjike të Rusisë në rajon. Rusia synon të shfrytëzojë paqëndrueshmërinë rajonale për të minuar BE-në dhe NATO-n, duke përkrahur gjithashtu grupet nacionaliste dhe separatiste për të mbajtur gjallë ndikimin e saj.⁴ Kjo strategji reflektohet qartë në kundërshtimin e palëkundur të Rusisë ndaj pavarësisë së Kosovës, duke u paraqitur si mbrojtëse e integritetit territorial të Serbisë.⁵ Ky qëndrim jo vetëm që ka rritur popullaritetin e Rusisë në mesin e serbëve, por gjithashtu ka rritur ndikimin e saj mbi Beogradin. Në Kosovë, ndikimi i Rusisë nuk është vetëm politik, por është i rrënjësor thellë në ndjesitë dhe përkatësitë kulturore në nivel lokal, veçanërisht me komunitetin serb të Kosovës. Hululumtimet sugjerojnë se Rusia synon komunitetin serb të Kosovës për të formësuar dhe nxitur ndjenjat pro-ruse duke përdorur lidhjet kulturore dhe fetare.⁶

Interesi strategjik i Rusisë në Kosovë nuk ka të bëjë vetëm me lidhjet e saj kulturore, politike dhe historike me Serbinë, por ka të bëjë edhe me kundërvënien ndaj ndikimit perëndimor në rajon. Kundërshtimi i Moskës ndaj pavarësisë së Kosovës, refuzimi i saj për të njohur sovranitetin

e Kosovës në forumet ndërkombëtare dhe rreshtimi diplomatik me Beogradin janë të gjithë komponentë të një strategjie të llogaritur. Sa herë që Serbia duket se po afrohet më shumë me Perëndimin, si në rastin e marrëveshjes së ndërmjetësuar nga SHBA-ja ndërmjet Serbisë dhe Kosovës në vitin 2020, Rusia reagon me shpejtësi, shpesh përmes fushatave dezinformuese ose të diplomacisë publike të projektuara për t'i kujtuar Beogradit “marrëdhëniet e posaçme” që ka me Moskën. Kjo dinamikë shpërfaq aktin e brishtë balancues me të cilin përballet Serbia midis aspiratave të saj për anëtarësim në BE dhe lidhjeve historike me Rusinë.

Lufta që po zhvillohet në Ukrainë i ka shtuar dimension të ri qasjes së Rusisë në Ballkan. Ndërsa lufta në Ukrainë konsumon burimet ushtarake dhe ekonomike të Rusisë, Moska ka gjetur mundësi të reja për të shfrytëzuar tensionet rajonale në Ballkan duke përdorur Kosovën si pikë qendrore. Narrativa e Rusisë për Kosovën, e formësuar nga deklaratat e saj zyrtare, pasqyron objektivat e saj më të gjera të politikës së jashtme, duke përfshirë prishjen e integritetit të rajonit në BE dhe NATO. Kjo mbështetet më tej nga fushatat e sofistikuar të informacionit të Rusisë, të cilat janë identifikuar si elemente kyç të strategjisë së saj për të krijuar mosmarrëveshje dhe për të parandaluar që strukturat politike dhe të sigurisë perëndimore të zënë rrënjë në Ballkan.

Duke kuptuar se si Rusia ndërton dhe vë në veprim narrativat e saj për Kosovën, ky punim synon të nxjerrë në pah objektivat strategjike themelore që drejtojnë politikën e saj të jashtme në Ballkan. Ky hululumtim është veçanërisht i rëndësishëm në kontekstin aktual gjeopolitik, ku beteja për ndikim në Ballkanin Perëndimor, jo vetëm nga Rusia, por edhe nga Kina dhe aktorë të tjerë keqdashës po intensifikohet. Gjetjet do të ofrojnë njohuri të çmuara për politikëbërësit, studiuesit dhe aktorët rajonalë që po punojnë për t'iu kundërvënë ndikimit rus dhe për të mbështetur integritetin

4. James Mcbride (2023). “Russia’s Influence in the Balkans”. Council on Foreign Relations. URL: <https://www.cfr.org/background/russias-influence-balkans>

5. Po aty.

6. Elis Vllasi (2020). “Ndikimi rus në Kosovë: Nën hijet e mitit dhe realitetit. Qendra Kosovare për Studime të Sigurisë (QKSS). https://qkss.org/images/uploads/files/Report_-_Russian_Influence_in_Kosovo_-_English_Version.pdf

e Kosovës dhe vendeve të tjera të Ballkanit Perëndimor në komunitetin euroatlantik. Ky punim kontribuon në një kuptim më të thellë të ndikimit rus në Ballkanin Perëndimor, me fokus të veçantë në Kosovë.

Punimi ofron analizë kritike të deklaratave të politikës së jashtme të Kremlinit në lidhje me Kosovën, duke nxjerrë në pah temat dhe narrativat kryesore që qëndrojnë në themel të diskursit të Ruisë në politikën e jashtme. Ky hulumtim do

të vë theksin në ato deklaratë që ofrojnë kuptim më të madh të objektivave strategjike të Ruisë në Ballkan dhe kontekstit më të gjerë gjeopolitik në të cilin mëtohen këto objektivë. Analiza është e rëndësishme jo vetëm për studiuesit dhe politikëbërësit, por në përgjithësi për të kuptuar implikimet më të gjera të veprimeve të Ruisë në një rajon që mbetet një nga fushëbetet vendimtare për ndikim midis Ruisë dhe Perëndimit.

2. Metodologjia

Ky raport bazohet në një analizë të 34,322 fjalëve të nxjerra nga mbi 100 deklaratat, fjalime, intervista dhe tekste të tjera zyrtare nga Ministria e Punëve të Jashtme e Rusisë, të përzgjedhura rastësisht nga uebsajti zyrtar i Ministrisë. Kërkimi u bë duke synuar në mënyrë specifike përmbajtjen që përmend Kosovën, qoftë shprehimisht ose në mënyrë të nënkuptuar. Tekstet e mbledhura u sistemuan në një dokument të vetëm dhe u shqyrtuan tërësisht nga autorët.

Duke përdorur teknika të ndryshme si analiza e frekuencës, analiza tematike, kodimi dhe analiza e diskursit, studimi identifikoi katër narrativa kryesore bazuar në frekuencën e përsëritjes së tyre. Këto narrativa pasqyrojnë se si Kosova portretizohet në diskursin e politikës së jashtme ruse:

- > **Narrativa nr. 1:** “Ndërhyrja perëndimore në Kosovë është e motivuar nga interesi vetjak” – 35%
- > **Narrativa nr. 2:** “Kosova nuk është shtet legjitim sipas së drejtës ndërkombëtare” – 30%

- > **Narrativa nr. 3:** “Kosova është burim i paqëndrueshmërisë dhe i krimit të organizuar” – 20%
- > **Narrativa nr. 4:** “Perëndimi po përdor Kosovën për të zgjeruar ndikimin dhe për të izoluar Serbinë” – 15%

Analiza filloi me një ekzaminim tematik të lëndës për të identifikuar temat dhe modelet që përsëriten. U analizuan mbi 30 ekstrakte apo fragmente, duke përfshirë deklaratat nga zyrtarët kryesorë si ministri i Punëve të Jashtme Sergej Llavrov, zëdhënësja e Ministrisë së Jashtme Maria Zakharova dhe presidenti Vladimir Putin. Një lexim paraprak i tërësisë së të dhënave ndihmoi në përcaktimin e trendeve të përgjithshme dhe zhvillimin e temave fillestare. Narrativat e përsëritshme u identifikuan bazuar në ri-paraqitjen e argumenteve dhe mjeteve retorike nëpër deklaratat të shumta.

3. Gjetjet kryesore

Rusia e sheh Kosovën nën prizma të ndryshëm, ku njëkohësisht është simbol i ndërhyrjes perëndimore, risk sigurie për Serbinë dhe precedent i krijuar në të drejtën ndërkombëtare. Megjithatë, në thelb, pozicioni i Rusisë ndaj Kosovës pasqyron rivalitetin e saj gjeopolitik me Perëndimin, i cili nën udhëheqjen e presidentit Putin është rritur në mënyrë eksponenciale, veçanërisht përmes përpjekjeve të saj për të forcuar ndikimin e saj në Ballkanin Perëndimor duke qëndruar në solidaritet me Serbinë.

Kjo pjesë paraqet gjetjet kryesore nga një analizë e 34,322 fjalëve që burojnë nga më shumë se 100 deklaratat, fjalime, intervista dhe tekste të tjera zyrtare nga Ministria e Punëve të Jashtme e Rusisë, të cilat janë përzgjedhur rastësisht nga uebsajti i ministrisë. Kërkimi u bë duke synuar në mënyrë specifike përmbajtjen ku përmendet Kosova, qoftë shprehimisht ose në mënyrë të nënkuptuar. Tekstet e mbledhura u sistemuan në një dokument të vetëm, i cili u shqyrtua nga autorët e këtij raporti, ku u identifikuan katër narrativa kryesore bazuar në frekuencën e përsëritjes së tyre. Këto katër narrativa përmbledhin mënyrën se si Kosova portretizohet në diskursin e politikës së jashtme ruse. Narrativa nr. 1: "Ndërhyrja perëndimore në Kosovë është e motivuar nga interesi vetjak", përbën 35% të diskursit. Narrativa nr. 2: "Kosova nuk është shtet legjitim sipas së drejtës ndërkombëtare", përbën afërsisht 30% të përmbajtjes së analizuar. Narrativa nr. 3: "Kosova është burim i paqëndrueshmërisë dhe i krimit të organizuar", përfaqëson 20% të përmbajtjes, ndërsa Narrativa nr. 4: "Perëndimi po përdor Kosovën për të zgjeruar ndikimin dhe për të izoluar Serbinë", përbën pjesën e mbetur prej 15%.

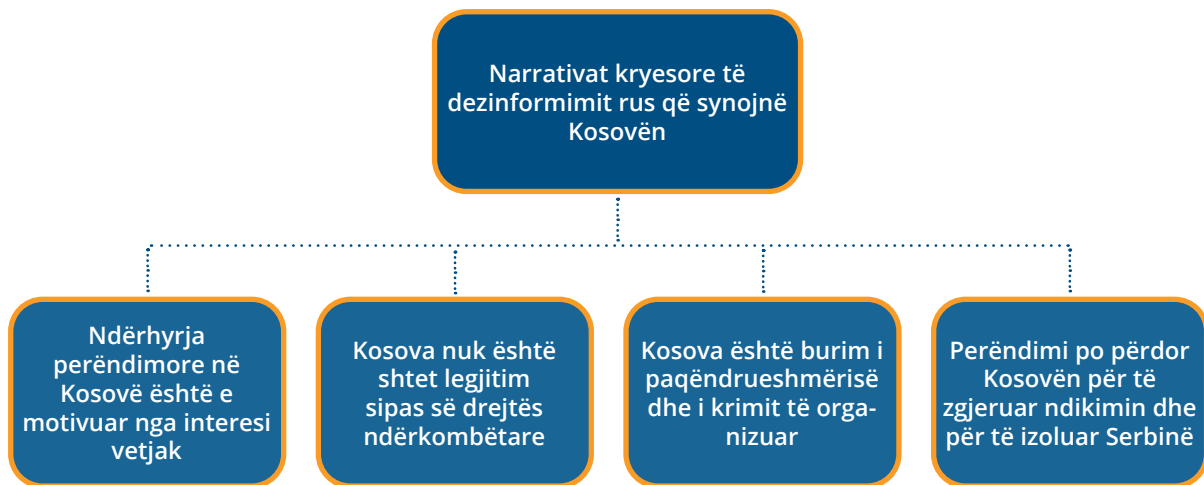
Me promovimin e këtyre narrativave, qëllimet e Rusisë janë: të minohet legjitimiteti i Kosovës si shtet i pavarur, të diskreditohen politikat e SHBA-së, BE-së dhe NATO-s në Ballkanin Perëndimor, dhe në veçanti të diskreditohet modeli i demokracisë liberale, të forcohet aleanca me Serbinë duke synuar ta pengojë atë të mos lëvizë drejt

Perëndimit, dhe të sfidohet rendi global duke ilustruar Rusinë si aktor parimor dhe Perëndimin si hipokrit dhe egoist, duke përdorur Serbinë si fëmijë shembullor për mënyrën sesi Perëndimi gjoja e ka trajtuar vendin në mënyrë të padrejtë.

Në të gjitha këto narrativa, Rusia gjithmonë sulmon Kosovën sepse proklamoi se po mbron Serbinë. Rusia e sulmon Kosovën si mjet për të vënë në pyetje suksesin e ndërhyrjeve paqë-ndërtuese të mbështetura nga Perëndimi, siç është rasti i Kosovës së pasluftës dhe pas pavarësisë. Për të përforcuar tentativat e tilla, Rusia investon në fushata dezinformimi në internet dhe jashtë internetit (online dhe offline, përkatësisht) për të portretizuar Kosovën si shtet të dështuar dhe së këndejmi për të pohuar se ka dështuar Perëndimi.

Para se të thellohem në analizë të narrativave të politikës së jashtme ruse në lidhje me Kosovën, një gjetje kyç nga shqyrtimi ynë i deklaratave të Ministrisë së Jashtme ruse ka të bëjë me sulmin terrorist të shtatorit 2023 në Banjskë në Kosovë, gjatë të cilit një pjesëtar i Policisë së Kosovës u vra nga militantët serbë. Këto deklaratat duket se tregojnë se Rusia mund të ketë pasur njohuri paraprake për planet për sulm të tillë dhe potencialisht po merrej me përgatitjen e terrenit për të justifikuar ofrimin e mbështetjes së sigurisë për Serbinë.

Një gjetje tjetër interesante është koordinimi i dukshëm në fushatat e dezinformimit ndërmjet Rusisë dhe Iranit. Në shumë raste kemi konstatuar se deklaratat ruse për Kosovën dhe/ose mediat ruse, si p.sh., RT dhe Sputnik, që raportojnë për Kosovën, janë kopjuar nga mediat shtetërore iraniane dhe janë shpërndarë gjerësisht. Kjo tregon se partneriteti ruso-iranian është shumë-sektorial dhe është gjithashtu i pranishëm në aktivitetet e të ashtuquajturit pushtet të butë, me qëllimin e përbashkët për t'iu kundërvënë Perëndimit dhe për të minuar besueshmërinë e Perëndimit në angazhimet në rajone të ndryshme, si dhe për t'iu kundërvënë kornizës normative të demokracisë liberale.

3.1 Rusia duket se ka pasur njohuri paraprake për sulmin terrorist të shtatorit 2023 në Banjskë në Kosovë

Sulmi terrorist i shtatorit 2023 në Banjskë, i cili përshkallëzoi tensionet në veri të Kosovës, ngre pyetje serioze në lidhje me dijeninë paraprake ose përfshirjen potenciale të Rusisë në këtë incident. Në Kosovë ekziston perceptimi i përhapur se Rusia ishte e përfshirë në sulm. Në javët para sulmit, zyrtarët rusë dolën vazhdimisht me paralajmërime të forta për një krizë të afërt në Kosovë, duke fajësuar veçanërisht Perëndimin për gjoja shtyrjen e rajonit drejt konfliktit. Për shembull, më 9 qershor 2023, Ministria e Jashtme ruse paralajmëroi për “pasoja të paparashikueshme për sigurinë në Ballkan nëse situata në Kosovë vazhdon të keqtrajtohet”. Kjo ishte pjesë e një sërë deklaratash të ngjashme që nga dhjetori 2022, ku Rusia vazhdimisht parashikonte dhunë në shkallë të gjerë, duke e portretizuar Kosovën si në buzë të greminës.

Koha specifike dhe përmbajtja e këtyre paralajmërimeve sugjerojnë se Rusia ose kishte

njohuri të afërta mbi planet për përshkallëzim të dhunshëm, ose indirekt luajti rol në lehtësimin e kushteve për sulm të tillë. Duke akuzuar pareshtur Perëndimin për mbështetjen e “ekstremistëve shqiptarë të Kosovës” dhe duke paralajmëruar për krizën që po vjen, Moska mbase ka bërë punë përgatitore për justifikimin e dhunës në të ardhmen, ose ka sinjalizuar përfshirjen e saj në të. Fakti që një ngjarje e tillë ndodhi vetëm disa javë pas këtyre parashikimeve të tmerrshme i shton peshë dyshimit se Rusia mund të ketë qenë në dijeni, apo edhe bashkëfajtorë në planifikimin e sulmit në Banjskë. Për më tepër, disa ditë pas sulmit në Banjskë, zëdhënësja e Ministrisë së Jashtme ruse Zakharova tha në një intervistë se sulmi erdhi si rezultat i politikave të Kurtit për “spastrimin etnik të serbëve në Kosovë” dhe se një ngjarje e tillë nuk është për t’u befasuar sepse këta të fundit u përpoqën të mbroheshin, duke justifikuar kështu sulmin edhe në periudhën pas sulmit.

3.2 Narrativa e politikës së jashtme ruse nr. 1:

“Ndërhyrja perëndimore në Kosovë është e motivuar nga interesi vetjak” dhe “Perëndimi ka standarde të dyfishta”

Kjo narrativë e paraqitjes së Perëndimit si personazh negativ përbënte 35% të përmbajtjes së analizuar. Rusia e akuzon shpesh **Bashkimin Evropian (BE)** and **NATO-n** për imponim të standardeve të dyfishta duke mbështetur pavarësinë e Kosovës ndërkohë që refuzojnë rastin e Krimesë. Kjo narrativë nga Rusia synon të cilësojë përfshirjen e Perëndimit në Kosovë si të motivuar nga një agjendë hegjemoniste për dobësimin e Rusisë dhe rritjen e ndikimit të saj në Ballkanin Perëndimor. Qëllimi i kësaj narrative është të minojë besueshmërinë e Perëndimit dhe të portretizojë NATO-n dhe BE-në si aktorë vetjakë, duke e pozicionuar Rusinë si forcë alternative që i përmbahet të drejtës ndërkombëtare dhe e kundërshton hegjemoninë perëndimore. **Shembuj të kësaj narrative nga Rusia përfshijnë, ndër të tjera, pohimet e mëposhtme (parafrazuar):**

- > **Shembulli nr. 1:** “Kosova shpalli pavarësinë... Ndërkohë, Perëndimi nuk e njohu referendumin e Krimesë. Në këtë rast, ata thanë se integriteti territorial dhe sovraniteti kanë epërsi ndaj të drejtës për vetëvendosje”.⁷
- > **Shembulli nr. 2:** “BE-ja dhe Shtetet e Bashkuara po mundohen ta bëjnë veten pjesë të pazëvendësueshme të zgjidhjes... shpesh duke shpërfillur opinionet e palëve të tjera të interesuara.”

- > **Shembulli nr. 3:** “BE premtonte të ardhme të ndritur për anëtarët potencialë të BE-së në këmbim të mbështetjes së tyre për politikën anti-ruse të BE-së.”
- > **Shembulli nr. 4:** “Brukseli vazhdon të insistojë që BE-ja është e pazëvendësueshme për zgjidhjen e problemeve në rajon... Ata në mënyrë cinike prezantojnë formula për ‘integritetin territorial’ duke harruar tentativat e tyre për të ndarë Kosovën nga Serbia.”
- > **Shembulli nr. 5:** “Forcat e NATO-s në Kosovë vëzhguan me qetësi ndërsa përfaqësuesit shqiptarë pushtuan komunat... dhe filluan të mbrojnë ata që kapën ilegalisht organet e pushtetit në nivel qarku dhe rajoni.”

Kritika e politikave perëndimore është temë kyç përgjatë diskursit të politikës së jashtme ruse, sa herë që Rusia flet për Kosovën.

Pjesë kyç e narrativës së Rusisë për standarde të dyfishta në politikën perëndimore është se Perëndimi refuzoi të njohë “referendumin e Krimesë” ndërsa mbështeste pavarësinë e Kosovës. Mirëpo, ky argument shpërfill faktin se referendumi i Krimesë u zhvillua nën pushtim të kundërligjshëm ushtarak dhe i mungonte legjitimiteti ndërkombëtar. Përdorimi selektiv i parimit të vetëvendosjes nga Rusia është mjet për të justifikuar veprimet e saj agresive, jo zotim i mirëfilltë ndaj të drejtës ndërkombëtare.

Rusia kritikon BE-në se nuk i kupton nevojat lokale, duke thënë, “BE nuk merr parasysh problemet dhe

7. Foreign Minister Sergey Lavrov's remarks and answers to media questions following his visit to the Republic of Kenya, Nairobi, May 29, 2023, https://mid.ru/en/foreign_policy/news/1872895/#sel=28:1:TVm,28:19:18F

aspiratat e vërteta të njerëzve që jetojnë në vendet e Ballkanit Perëndimor” (Zakharova, 28 gusht 2023). Për më tepër, ministri i Punëve të Jashtme Llavrov ka dalë me qëndrimin se, “Perëndimi ka adoptuar kurs veprimi drejt nënshtrimit total të atyre që guxojnë të shprehin mendimin e tyre qoftë edhe në njëfarë mënyre” (9 maj 2023), duke i pasqyruar politikat perëndimore si shtypëse dhe shpërfillëse të pikëpamjeve alternative. Përveç kësaj, Llavrov dhe Daçiç argumentojnë se ndërhyrjet perëndimore kanë çuar në epilog negativ, duke thënë se, “vite të tëra Forca e Kosovës [NATO/KFOR] ka qenë pasive në garantimin e sigurisë së serbëve që është misioni i tyre kryesor” (18 qershor 2020). Kjo kritikë shtrihet për rolin më të gjerë të misioneve ndërkombëtare në Kosovë sepse Llavrov dhe Daçiç mëtojnë se “efektshmëria e Misionit të Administratës së Përkohshme të Kombeve të Bashkuara në Kosovë (UNMIK) mandati i të cilit është përcaktuar me RKS KB 1244 gjithashtu lë shumë për të dëshiruar” (18 qershor 2020). Duke theksuar atë që Rusia e konsideron si dështim të ndërhyrjeve paqe-ruajtëse dhe paqëndrues të mbështetura nga Perëndimi në Ballkanin Perëndimor, ajo kërkon të de-legjitimojë Perëndimin në sytë e publikut dhe më konkretisht, kur Rusia kritikon Perëndimin, duke përdorur Kosovën, ajo kap vëmendjen e popullit serb drejtpërdrejt.

Rusia përdor dezinformimin si mjet për t’iu kundërvënë provave dërmuese të krimeve të luftës dhe krimeve kundër njerëzimit në Ukrainë, veçanërisht përmes krahasimeve false ndërmjet mizorive në Kosovë dhe në Ukrainë, si ndërmjet masakrës së Reçakut (janar 1999) dhe masakrës së Buçës (mars 2022), respektivisht. ⁸

Deklaratat e ministrit të Punëve të Jashtme të Rusisë Sergej Llavrov për masakrën e Reçakut (janar 1999), si moment përcaktues që çoi në ndërhyrjen e NATO-s në Kosovë, shërbejnë si

8. “Foreign Minister Sergey Lavrov’s interview for a documentary film dedicated to the 25th anniversary of NATO’s aggression against Yugoslavia”, March 24, 2024. https://www.mid.ru/en/foreign_policy/rso/nato/1940549/

shembull i qartë. Llavrov pretendoi se masakra, ku forcat serbe vranë 45 civilë shqiptarë të Kosovës, ishte sajuar nga Perëndimi, ashtu siç e portretizoi si të rreme edhe masakrën e Buçës në Ukrainë. Kjo narrativë e rreme u shërben dy objektivave kryesore: së pari, për të larguar vëmendjen nga mizoritë e Rusisë në Ukrainë dhe së dyti, për të cilësuar qeveritë perëndimore si aktorë manipulues që sajajnë ose ekzagjerojnë krimet e luftës për të justifikuar ndërhyrjet e tyre. Duke bërë krahasime të tilla, Llavrov synon të delegjitimojë hetimet legjitime për krimet e luftës nga forcat ruse, duke përfshirë masakrat e dokumentuara civile në Buçë, ku forcat ruse vranë pa dallim civilë ukrainas. Të dyja masakrat, e Reçakut dhe e Buçës, janë të dokumentuara mirë dhe konsiderohen si krime lufte nga bashkësia ndërkombëtare. Raporti i Human Rights Watch i janarit të vitit 1999 me titull “Forcat jugosllave fajtojnë për krime lufte në Reçak, Kosovë”. ⁹

Taktika e Llavrovit për dezinformim është projektuar për të mbjellë dyshime dhe hutë. Kjo strategji prek gjithashtu narrativën më të gjerë ruse të viktimizimit, duke sugjeruar se si Serbia ashtu edhe Rusia po vihen në shënjestër padrejtësisht nga Perëndimi agresiv dhe manipulues. Mirëpo, siç ka thënë me të drejtë një këshilltar i lartë i politikave pranë Komitetit Norvegjez të Helsinkit, duke diskutuar masakrën e Buçës, “Bota nuk mund të mashtrohet më”. ¹⁰

Ministri i Jashtëm rus Llavrov është më se shpesh në sinkron me ministrin e Punëve të Jashtme të Serbisë jo vetëm për Kosovën, por për mënyrën se si ata e shohin Perëndimin, si për shembull që Perëndimi “po përdor çështjen e Kosovës për të minuar sovranitetin dhe integritetin

9. Human Rights Watch Report. Human Rights Watch investigation finds: Yugoslav Forces Guilty of War Crimes in Racak, Kosovo. <https://www.hrw.org/reports/1999/kosovo/Obrinje6-07.htm>

10. Mansur Mirovalev.(2022, April). Bucha killings: ‘The world cannot be tricked anymore’. Aljazeera. <https://www.aljazeera.com/news/2022/4/4/will-the-bucha-massacre-wake-up-the-world>

territorial të Serbisë” (18 qershor 2020), me qëllim portretizimin e BE-në dhe SHBA-në si prishës.

Rusia synon të portretizojë veten si një kundërpeshë ndaj hegjemonisë perëndimore në Ballkanin Perëndimor. Mirëpo, në realitet, Rusia dëshiron të jetë hegjemon në vendet e Ballkanit Perëndimor që i sheh si pjesë e sferës së ndikimit të saj, si Serbia, Mali i Zi dhe Bosnja dhe Hercegovina (përmes entitetit Republika Srpska). Diskursi i politikës së jashtme të Rusisë është përplot me narrativa që e portretizojnë vendin si aktor parimor në marrëdhëniet ndërkombëtare, duke mbrojtur sovranitetin dhe stabilitetin e Ballkanit Perëndimor kundër hegjemonisë perëndimore. Pothuajse të gjitha deklaratat e Ministrisë së Punëve të Jashtme të Rusisë në lidhje me Kosovën e cilësojnë BE-në dhe Perëndimin si shtrënguese dhe me interesa vetjake, kur në realitet, Rusia akuzohet në Ballkanin Perëndimor për orkestrimin e grushteve të shtetit për të përmbysur qeveritë e zgjedhura në mënyrë demokratike, siç është rasti i Malit të Zi në vitin 2016. Në maj të vitit 2019, gjykatat në Mal të Zi shpallën fajtorë 13 persona, duke përfshirë dy oficerë të inteligjencës ushtarake ruse dhe tetë serbë, me deri në 15 vjet burgim për organizimin e tentativës për grusht shteti. Ky vendim gjyqësor më vonë u prish nga instancat më të larta.¹¹

Rusia përdor pakënaqësitë historike si tentativa për të justifikuar kundërshtimin e saj të shtetësisë së Kosovës, por kjo narrativë shërben si mjet për të ushtruar ndikimin e saj në Ballkanin

11. Borislav Visnjic. (2024, July). Montenegro Retrial Acquits All Defendants in 'Coup Plot' Case. Balkan Insight. <https://balkaninsight.com/2024/07/12/montenegro-retrial-acquits-all-defendants-in-coup-plot-case/>

Perëndimor, përmes Serbisë.

Llavrov dhe Daçiq argumentojnë se çështja e pazgjidhur e Kosovës ka qenë pengesë për stabilizimin rajonal për më shumë se 20 vjet, duke fajësuar Perëndimin për tensionet e vazhdueshme (18 qershor 2020). Ndërsa Rusia e cilëson këtë argument si qëndrim parimor, kjo është, në fakt, strategji vetjake e krijuar për t'i dhënë zjarr mosmarrëveshjeve të vazhdueshme dhe për të bllokuar përpjekjet për pajtim.

Kremlini përdor analogji të rreme ndërmjet Ballkanit Perëndimor dhe Kaukazit të Jugut dhe Ukrainës për të nxjerrë në pah atë që e percepton si standarde të dyfishta në politikat perëndimore. Megjithatë, kjo është taktikë manipuluese për të diskredituar përgjigjet legjitime ndërkombëtare, duke hedhur në hije shkeljet e së drejtës ndërkombëtare nga vetë Rusia.

Ministri i Jashtëm rus Llavrov thekson mungesën e perceptuar të konsistencës në qasjen e Perëndimit ndaj dialogut Kosovë-Serbi duke krahasuar mbështetjen perëndimore për Kosovën me dënimin e lëvizjeve separatiste në Ukrainë (9 maj 2023). Megjithatë, ky krahasim shërben si mjet retorik për të larguar vëmendjen nga veprimet e kundërligjshme të Rusisë në Ukrainë. Rusia synon të minojë besueshmërinë e Perëndimit në Ballkanin Perëndimor duke e akuzuar atë për standarde të dyfishta, ndërkohë që shpërfill me lehtësi shkeljet e qarta të normave ndërkombëtare nga vetë ajo, siç është aneksimi i kundërligjshëm i Krimesë. Qëllimi është të turbullojë ujërat lidhur me sjelljen e vetë Rusisë në ato që i quajnë vende të jashtme në afërsi (apo vendet e ish-Bashkimit Sovjetik sipas doktrinës “Near Abroad”).

3.3 Narrativa e politikës së jashtme ruse nr. 2:

“Kosova nuk është shtet legjitim sipas së drejtës ndërkombëtare”

Kjo narrativë përbënte 30% të përmbajtjes nga Ministria e Punëve të Jashtme ruse që u shqyrtua për qëllimet e këtij punimi. Qëndrimi i Ruisë është se shpallja e pavarësisë së Kosovës është e kundërligjshme sipas të drejtës ndërkombëtare, dhe së këndejmi synon ta de-legjitimojë atë. Duke theksuar se statusi i Kosovës mund të zgjidhet vetëm me pëlqimin e Serbisë sipas RKS KB 1244, Rusia synon të forcojë rolin e saj si mbrojtëse e interesave të Serbisë, por edhe si sfiduese kundër Perëndimit, pasi Rusia e percepton shtetin e Kosovës si produkt artificial të Perëndimit. Shembuj deklaratah (të parafrazuara) në kontekstin e kësaj narrative, ndër të tjera, përfshijnë:

- > **Shembulli nr. 1:** “Kosova shpalli pavarësinë në mënyrë të njëanshme, ilegalisht... Perëndimi u rreshtua me separatistët duke shpërfillur të drejtën ndërkombëtare.”
- > **Shembulli nr. 2:** “Problemi i pazgjidhur i Kosovës... u bë nën një front cinik të ‘multivariancës’, që do të thotë se do të bëhej me ose pa pëlqimin e Beogradit.”
- > **Shembulli nr. 3:** “Ne besojmë se është e nevojshme të respektojmë RKS KB 1244. [...] Moska do të pajtohet vetëm me një ujdj që do të pranohet nga Beogradi.”
- > **Shembulli nr. 4:** “Koncepti i ‘sovrانيتit’ të vetëshpallur të Kosovës ka dështuar. Nuk mbështetet as në Ballkan, as në Evropë, as në pjesë të tjera të botës.”
- > **Shembulli nr. 5:** “Pranimi i Kosovës në Organizatën Botërore të Doganës... minon marrëveshjet e arritura me ndërmjetësimin e

BE-së sipas dokumentit të OKB-së.”

Llavrov dhe Daçiç mëtojnë se fushata e bombardimit të Jugosllavisë nga NATO në 1999 vendosi “bombën me sahat” që çoi në paqëndrueshmërinë aktuale, duke akuzuar Perëndimin për anashkalimin e të drejtës ndërkombëtare (18 qershor 2020). Ndërsa Rusia e thekson këtë pakënaqësi historike, ajo shpërfill me lehtësi shkeljet e saj flagrante të sovranitetit, siç janë aneksimi i Krimesë dhe inkursionet ushtarake në Gjeorgji dhe Ukrainë.

Rusia e portretizon shpalljen e pavarësisë së Kosovës në vitin 2008 si jo-legjitime dhe nën presion. Mirëpo, kjo narrativë është pjesë e një strategjie më të gjerë për obstruksion të njohjes ndërkombëtare të Kosovës dhe për të minuar përpjekjet stabilizuese të udhëhequra nga Perëndimi.

Llavrov dhe Daçiç pretendojnë se shpallja e pavarësisë së Kosovës ishte akt i njëanshëm, i imponuar përmes presionit ndaj Moskës dhe Beogradit, dhe i projektuar për të anashkaluar negociatat e mëtejshme (18 qershor 2020). Duke theksuar jo-legjitimitetin e shtetësisë së Kosovës, Rusia synon të dobësojë mbështetjen ndërkombëtare për Kosovën dhe të pengojë integrimin e saj në institucionet globale. Mirëpo, kjo narrativë nuk i ka rrënjët në një zotim të mirëfilltë ndaj të drejtës ndërkombëtare, por në dëshirën e Ruisë për të ruajtur ndikimin mbi rajonin. Kundërshtimi i Ruisë për pavarësinë e Kosovës është tentativë e llogaritur për të ruajtur

paqëndrueshmërinë në Ballkan, duke siguruar që statusi i pazgjidhur i Kosovës mund të shfrytëzohet për të minuar ndikimin perëndimor dhe për të parandaluar integrimin e rajonit në BE dhe NATO.

Kosova shpalli pavarësinë e saj në koordinim të plotë me bashkësinë ndërkombëtare dhe në bazë të propozimit të të dërguarit të posaçëm të OKB-së për procesin e statusit të ardhshëm të Kosovës, presidentit Ahtisaari, mandati i të cilit rrodhi nga RKSKB 1244. Pavarësia e Kosovës u konfirmua edhe nga Gjykata Ndërkombëtare e Drejtësisë (GJND) në vitin 2010, e cila gjithashtu konstatoi se ajo nuk ishte ndesh me të drejtën ndërkombëtare. Ndërsa Rusia pretendon respektimin e parimeve ndërkombëtare, ajo i aplikon këto ligje në mënyrë selektive për t'iu përshtatur objektivave gjeopolitike të veta. E njëjta Rusi që dënon pavarësinë e Kosovës ka shkëlur në mënyrë flagrante sovranitetin dhe të drejtën ndërkombëtare në Ukrainë dhe në vende të tjera, duke përfshirë Moldavinë (Transnistria), dhe Gjeorgjinë (Abkazia dhe Osetia e Jugut). Kjo narrativë hileqare nuk ka të bëjë me respektimin e normave ligjore, por me ruajtjen e perceptimit në Serbi dhe në mesin e popullatës serbe në Kosovë, se Rusia u del në krah.

Duke pretenduar se respekton normat e sovranitetit dhe integritetit territorial, Rusia synon të projektojë imazhin e një aktori të përgjegjshëm dhe parimor global. Mirëpo, ky vetë-portretizim është thellësisht çorientues. Duke filluar nga Moldavia, në Siri, në Republikën Demokratike të Kongos, ndërhyrjet e Rusisë shpërfaqin një model të destabilizimit të qëllimshëm dhe të

mosrespektimit të normave ndërkombëtare, veçanërisht të drejtave të njeriut. Kundërshtimi i Rusisë ndaj pavarësisë së Kosovës nuk ka të bëjë me respektimin e parimeve ligjore, por me ruajtjen e autoritetit në Ballkanin Perëndimor duke nxitur tensione të pazgjidhura. Qëllimi i vërtetë i Rusisë është të parandalojë stabilitetin e mbështetur nga Perëndimi në rajon, duke përdorur Kosovën si pykë për të nxitur ndasi më të thella mes Serbisë dhe BE-së. Prandaj, Rusia në fakt nuk është e përkushtuar për të përmbushur rolin altruist që portretizon. Të marrim shembullin e Armenisë në konfliktin e saj në Nagorno-Karabakh me Azerbajxhanin. Konflikti i Nagorno-Karabakhut ishte ilustrim i qartë i fasadës së Rusisë si partner i besueshëm dhe parimor. Për pasojë, Armenia u tërhoq nga aleanca e saj ushtarake me Rusinë për shkak të ndjesisë së tradhtisë pasi mësoi se Bjellorusia, një aleate tjetër nën Organizatën e Traktatit të Sigurisë Kolektive (CSTO), furnizonte pajisje të avancuara ushtarake për Azerbajxhanin, kundërshtarin e Armenisë.¹² Pavarësisht besëlidhjes brenda aleancës, Bjellorusia kishte dhënë armët që u përdorën kundër Armenisë në konfliktet me Azerbajxhanin. Kjo, e kombinuar me dështimin e Organizatës së Traktatit të Sigurisë Kolektive për të mbështetur Armeninë gjatë momenteve kritike, bëri që Armenia të kthehej drejt aleancave perëndimore, duke dobësuar më tej ndikimin e Rusisë në rajon..

12. Gabriel Gavin. (2024, June). The secret arms deal that cost Putin an ally. Politico. <https://www.politico.eu/article/leaked-documents-reveal-belarus-armed-azerbaijan-against-ally-armenia/>

3.4 Narrativa e politikës së jashtme ruse nr. 3:

“Kosova është burim i paqëndrueshmërisë dhe i krimit të organizuar”

Rusia shpesh e përshkruan Kosovën si shtet të dështuar, fole të krimit të organizuar, terrorizmit dhe paqëndrueshmërisë në Ballkanin Perëndimor. Duke e pasqyruar Kosovën në këtë dritë, Rusia sfidon legjitimitetin e shtetësisë së Kosovës dhe vë në pyetje rolin e Perëndimit për të mundësuar pavarësinë e Kosovës. Shembuj deklarata (të parafrazuara) në kontekstin e kësaj narrative, ndër të tjera, përfshijnë:

- > **Shembulli nr. 1:** “Kosova është në kthetrat e kaosit politik. Partitë lokale janë të zhytura në luftë të ashpër për pushtet, stisje të akuzave të ndërsjella dhe grindje klanore mes rënies ekonomike dhe krimit të shfrenuar.”
- > **Shembulli nr. 2:** “Kosova renditet në mesin e tre rajoneve kryesore evropiane për sa i përket numrit të militantëve të ISIS-it për frymë banori... Territori i Kosovës po përdoret për të rekrutuar njerëz për të marrë pjesë në konfliktet në Lindjen e Mesme.”
- > **Shembulli nr. 3:** “Kosova është shndërruar në enklavë kriminale dhe strehë për banditët dhe terroristët (le t’i quajmë gjërat me emrat e tyre të vërtetë) dhe jo shtet përparimtar siç ishte premtuar nga komuniteti perëndimor.”
- > **Shembulli nr. 4:** “Ne jemi ende duke pritur që ky organ gjyqësor [i krijuar për të hetuar krimet e Ushtrisë Çlirimtare të Kosovës] të dalë drejtpërdrejt dhe të ngrejë akuza kundër kriminelëve.”
- > **Shembulli nr. 5:** “Prishtina paturpësisht shpërfill [të drejtën ndërkombëtare]... Megjithatë, Perëndimi ka mbyllur njërin sy ndaj

sjelljes së pacipë të kosovarëve.”

Pretendimi i Ruisë se kryeministri Albin Kurti është duke orkestruar “spastrimin etnik të serbëve të Kosovës”, siç tha zëdhënësja e Ministrisë së Jashtme Maria Zakharova, nxjerr në pah retorikën ekstreme dhe të pabazë¹³ që Moskë vë në veprim me qëllim dezinformimin për të përshkallëzuar tensionet etnike në Ballkan.¹⁴

Këto akuza, pa prova, janë pjesë e një strategjie më të gjerë dezinformimi që synon de-stabilizimin e rajonit. Ajo që është veçanërisht alarmante është se si kjo narrative jo vetëm që u përcoll nga udhëheqësit lokalë serbë në Kosovë, por edhe u mor nga mediat iraniane, duke sugjeruar rreshtim të koordinuar ose oportunist të mesazheve anti-perëndimore.¹⁵ Përhapja e kësaj narrative të rreme përmes kanaleve si Telegram dhe mediat iraniane përforcon ndikimin e Ruisë, duke përhapur më tej dezinformimin që thëllon ndasitë etnike. Kjo, që duket të jetë shpërndarje e koordinuar, krijon efekt shumëfishues, duke rritur shtrirjen e narrativave anti-perëndimore nëpër audiencë të ndryshme,

13. European Stability Initiative (ESI). *Invented pogroms - Statistics, lies and confusion in Kosovo*. <https://www.esiweb.org/publications/invented-pogroms-statistics-lies-and-confusion-kosovo>

14. Foreign Ministry Spokeswoman Maria Zakharova's comment on anti-Serbian moves by the Kosovo authorities, https://www.mid.ru/en/foreign_policy/international_safety/regprla/1929828/

15. Iran Press News Agency, *Russia warns resumption of ethnic cleansing of Serbs in Kosovo*, <https://iranpress.com/russia-warns-resumption-of-ethnic-cleansing-of-serbs-in-kosovo>

duke përfshirë ato në Lindjen e Mesme. Duke pasur parasysh ekspertizën e Iranit në luftën kibernetike dhe mesazhet e kontrolluara nga shteti, ky partneritet me Rusinë rrit efektivitetin e fushatave të dezinformimit. Në qendër të partneritetit të Iranit dhe Rusisë, është narrativa e përbashkët e rezistencës ndaj “hegemonisë perëndimore”, duke i lejuar ata të bashkëpunojnë në zona ku nuk kanë gërshetim të drejtpërdrejtë të interesave kombëtare – si Kosova – por ku ekziston një qëllim i përbashkët (minimi i Perëndimit). Ky partneritet do të thotë se Kosova dhe shtetet e tjera të Ballkanit Perëndimor mund të përballen me sulme të shtuara dezinformuese që shkojnë përtej ndikimit rus në veçanti, si për shembull me mediat iraniane që i japin jehonë narrativave ruse. Kjo paraqet sfidë për Perëndimin, i cili duket se fokusohet vetëm në prishësit rajonale të stabilitetit dhe paqes, ndërkohë që nuk merr parasysh plotësisht aktorët e jashtëm, si Rusia dhe Irani, dhe si dezinformimi që vjen prej tyre ndikon potencialisht në zhvillimet e brendshme.

Rusia argumenton se qasja pasive e bashkësisë ndërkombëtare ka lejuar që elementet kriminale të lulëzojnë në Kosovë, por kjo është tentativë cinike për të justifikuar agjendën e saj të minimizimit të bashkëpunimit ndërkombëtar në rajon.

Llavrov dhe Daçiq argumentojnë se vendet perëndimore kanë “mbyllur njërin sy” ndaj çështjeve të sigurisë së Kosovës, duke përfshirë frikësimin e personelit të OKB-së (18 qershor 2020). Kjo kritikë është projektuar për të diskredituar bashkëpunimin ndërkombëtar dhe për t’i portretizuar përpjekjet perëndimore si të pakujdeshme, duke e pozicionuar Rusinë si mbrojtëse të rendit dhe llogaridhënies. Megjithatë, kritika e Rusisë nuk ka për qëllim përmirësimin e efektivitetit të misioneve ndërkombëtare, por de-legjitimimin e tyre për të dobësuar ndikimin perëndimor. Strategjia e Rusisë është të paraqesë veten si aktor parimor, duke nxitur njëkohësisht ndasitë dhe paqëndrueshmërinë, të cilat mund t’i shfrytëzojë për të zgjeruar ndikimin e saj në Ballkan. Duke sulmuar besueshmërinë e

përpjekjeve ndërkombëtare, Rusia kërkon të minojë bashkëpunimin shumëpalësh që është në kontrast me rolin e saj de-stabilizues në rajon.

Rusia kritikon Forcën e Kosovës (KFOR) se ka dështuar për të garantuar sigurinë, por kjo kritikë është pjesë e një fushate më të madhe dezinformuese për të de-legjitimuar rolin e NATO-s në rajon dhe për të promovuar ndikimin rus.

Llavrov dhe Daçiq pretendojnë se Forca e Kosovës (KFOR) ka qenë pasive në mbrojtjen e sigurisë së serbëve, duke mëtuar se kjo forcë ka dështuar në misionin e saj parësor (18 qershor 2020). Kjo kritikë nuk ka për qëllim përmirësimin e sigurisë, por diskreditimin e përfshirjes së NATO-s në Kosovë. Narrativa e Rusisë fokusohet në minimin e legjitimitetit të KFOR-it për të justifikuar kundërshtimin e saj ndaj përpjekjeve paqeruajtëse të udhëhequra nga NATO dhe për të promovuar veten si alternativë më e aftë. Në realitet, synimi i Rusisë është të gërryëjë besimin në rolin e NATO-s dhe të dobësojë ndikimin e aleancës në Ballkan, duke promovuar të gjithë agjendën e saj strategjike për nxitjen e ndasive dhe paqëndrueshmërisë që Rusia mund të shfrytëzojë për përfitime gjeopolitike.

3.5 Narrativa e politikës së jashtme ruse nr. 4:

“Perëndimi po përdor Kosovën për të zgjeruar ndikimin dhe për të izoluar Serbinë”

Kjo narrativë nënvizon pretendimet e Kremlinit se Bashkimi Evropian dhe NATO përdorin çështjen e Kosovës si mjet për të ushtruar ndikim gjeopolitik mbi Ballkanin, veçanërisht duke synuar itë izolojnë Serbinë nga Rusia edhe ta tërheqin atë në sferën e ndikimit perëndimor. Rusia thekson shpesh se Perëndimi përdor statusin e Kosovës si levë për presion ndaj Serbisë për anëtarësim në BE dhe NATO, gjë që kërkon në mënyrë implicite që Serbia të njohë pavarësinë e Kosovës. Rusia synon të portretizojë BE-në dhe NATO-n si aktorë manipulues duke përdorur Kosovën për të dobësuar lidhjet e Serbisë me Rusinë dhe për t'i bërë presion asaj të komprometojë sovranitetin e saj. Duke promovuar këtë narrativë, Rusia synon të forcojë rezistencën e Serbisë ndaj integritetit në BE dhe NATO duke ruajtur Serbinë si aleate kyçe në Ballkan. Rusia dëshiron të demonstrojë se rreshtimi me institucionet perëndimore shkon në dëm të integritetit territorial dhe pavarësisë së Serbisë. Shembuj deklaratah (të parafrazuara) në kontekstin e kësaj narrative, ndër të tjera, përfshijnë:

- > **Shembulli nr. 1:** “BE është e gatshme të sakrifikojë zhvillimin e vërtetë të rajonit të Ballkanit Perëndimor dhe interesat e sigurisë në kundërshtim me një nga parimet themelore të Kartës së OKB-së: respektimin e sovranitetit dhe të drejtën për zhvillim të pavarur.”
- > **Shembulli nr. 2:** “Përpjekjet e BE-së janë të përqendruara në konsolidimin e orientimit pro-perëndimor të vendeve të Ballkanit Perëndimor

duke i vendosur ato në një nivel me qeveritë antikombëtare në Kiev dhe Kishinau.”

- > **Shembulli nr. 3:** “Në të njëjtën kohë, vërejmë se pranimi i Serbisë në BE ende përdoret nga disa si levë për të ushtruar presion ndaj Beogradit në çështjet e njohjes së ‘pavarësisë’ së Kosovës. Rezulton se për t’u bërë anëtar i BE-së, shteti aplikues duhet të heq dorë nga një pjesë e territorit të ve.”
- > **Shembulli nr. 4:** “Perëndimi u premtonte një të ardhme të ndritshme anëtarëve të mundshëm të BE-së në këmbim të mbështetjes së tyre për politikën anti-ruse të BE-së, e cila në fakt është një nga kriteret, nëse jo kushti kryesor, për aderimin në BE.”
- > **Shembulli nr. 5:** “BE duhet të sigurojë që kosovarët të mos rifillojnë këtë praktikë të mbrapshtë [masa diskriminuese ndaj serbëve], e megjithatë ata përdorin anëtarësimin e Serbisë në BE si mjet për presion ndaj Beogradit për të bërë kompromise të papranueshme.”

Rivaliteti gjeopolitik i Rusisë me BE-në ka kontribuar në rritjen e euro-skepticizmit në Serbi, të cilin ajo e nxit në mënyrë aktive në dobi të vetën.

Kremlini e krahason qasjen e tij me atë të BE-së, duke pretenduar se nuk kërkon koncesione nga Serbia, siç është heqja dorë nga pretendimet ndaj Kosovës. Kjo narrativë ushqen euro-skepticizmin duke e portretizuar Rusinë si aleat

më të favorshëm se BE-ja, aleat që supozohet se respekton sovranitetin serb dhe krenarinë kombëtare. Megjithatë, Rusia është më pak e shqetësuar për anëtarësimin e mundshëm të Serbisë në BE sesa për afrimin e saj me NATO-n, siç dëshmohet nga qasja e saj ndaj anëtarëve të tjerë të BE-së si Hungaria nën Viktor Orbán. Moska me gjasë e sheh pranimin e Serbisë në BE si mundësi për të ushtruar ndikim nga brenda, ngjashëm me mënyrën se si ajo e percepton rolin e Hungarisë në minimin e politikave të caktuara të BE-së. Megjithatë, shqetësimi kryesor i Rusisë qëndron në orientimin më të gjerë pro-perëndimor të Serbisë. Një zhvendosje e rreshtimit strategjik të Serbisë drejt Perëndimit do të çlironte lidhjet e saj historike dhe kulturore me Rusinë, duke gërryer ndikimin e Moskës në Ballkan. Kremli ka frikë se integrimi gradual i Serbisë në institucionet perëndimore – si nga aspekti politik ashtu edhe nga ai kulturor – mund të zbehë në fund ndikimin e saj të kamotshëm në rajon, duke e bërë Serbinë më pak të varur nga mbështetja dhe narrativat ruse. Ky ndryshim kulturor dhe politik, dhe jo vetë anëtarësimi në BE, është çfarë Rusia synon të parandalojë, pasi kjo do të mund të futej si pykë mes Beogradit dhe Moskës, duke reduktuar autoritetin e Rusisë në Ballkanin Perëndimor.

Rusia cilëson Perëndimin (BE, NATO dhe SHBA) si aktorë agresivë që minojnë stabilitetin rajonal dhe ndikimin e saj në Ballkanin Perëndimor.

Zyrtarët rusë, si zëdhënësja e ministrisë së Punëve të Jashtme Maria Zakharova, pretendojnë se BE-ja përdor “presionin dhe shantazhin politik dhe ekonomik” për të shtrënguar vendet e Ballkanit Perëndimor të rreshtohen me politikën e saj anti-ruse (28 gusht 2023). Mirëpo, përveçse i pasaktë, ky portretizim duket se i shërben agjendës më të gjerë të Rusisë për të larguar vëmendjen nga ambicjet e saj gjeopolitike në Ballkanin Perëndimor. Për më tepër, këto deklarata janë projektuar për të qenë të kapshme për segmentet e shoqërisë në Ballkanin Perëndimor që janë të prira për t’u përfshirë ose për të besuar në propagandën ruse, në mënyrë që të forcojnë perceptimet e tyre për “Perëndimin”,

duke mbjellë mosbesim dhe skepticizëm ndaj BE, NATO dhe SHBA. Narrativat e Rusisë i pasqyrojnë veprimet e BE-së, veçanërisht në lidhje me zhvillimet në Serbi, si shtrënguese. Narrativat e tilla janë në përputhje me mënyrën se si nacionalistët dhe partitë politike të ekstremit të djathtë në Serbi e portretizojnë BE-në dhe Perëndimin në përgjithësi. Për më tepër, Rusia përpiqet të cilësojë BE-në si moralisht të dyshimtë, përkatësisht si një organizatë që minon të ashtuquajturat “vlera tradicionale” të shoqërisë, gjë që është përsëri në përputhje me atë që e djathta ekstreme promovon në Serbi. Narrativat në politikën e jashtme ruse në lidhje me BE-në, NATO-n dhe SHBA-në, kanë për qëllim të fuqizojnë audiencën euro-skeptike, të ekstremit të djathtë dhe nacionalistë në Ballkanin Perëndimor. Kjo është pjesë e aspiratave më të gjera strategjike të Moskës për të mbajtur çelësat e stabilitetit të Ballkanit Perëndimor përmes aftësisë për të ndikuar ose kontrolluar disa segmente të shoqërisë në vendet e rajonit, veçanërisht nacionalistët popullistë, euro-skeptikët, NATO-skeptikët dhe ata me ndjenja anti-perëndimore.

Në qendër të narrativave të Rusisë pro-Serbisë janë akuzat ndaj BE-së se po shfrytëzon mosmarrëveshjen Kosovë-Serbi për të dobësuar sovranitetin serb, ndërsa Rusia e përdor mosmarrëveshjen për të çuar përpara agjendën e vet.

Në një artikull opinioni të përbashkët, ministri i jashtëm rus Llavrov dhe ministri i jashtëm serb Daçiç dolën me pretendimin se përfshirja e BE-së në dialogun e normalizimit Kosovë-Serbi ka për qëllim të dobësojë Serbinë.¹⁶ Kjo përputhet me qëllimin e Rusisë për të fuqizuar euro-skeptikët dhe nacionalistët në Serbi. Megjithatë, një deklaratë e tillë ilustron hipokrizinë ruse. Rusia, e cila shpesh e trajton Serbinë si satelit të vetin në Ballkanin Perëndimor, akuzon BE-në – një entitet

16. Article co-authored by Foreign Minister Sergey Lavrov and First Deputy Prime Minister and Foreign Minister of the Republic of Serbia Ivica Dacic published in Rossiyskaya Gazeta and Serbian Kurir on June 18, 2020, https://mid.ru/fr/foreign_policy/news/1435122/?lang=en

që ka marrëdhënie formale, kontraktuese me Serbinë përmes Marrëveshjes së Stabilizimit dhe Asociimit (MSA) – se po vepron kundër interesave të vendit. Ajo që është mahnitëse është se vetë ministri i Punëve të Jashtme të Serbisë, Daçiq, merr pjesë në lehtësimin e agjendës malinje ruse ndaj Ballkanit Perëndimor. Të dy ministrat e kanë zakon të shkruajnë artikuj opinioni të përbashkët – kanë shkruar një artikull opinioni edhe në vitin 2018 – kjo krijon perceptimin se qëllimet dhe interesat e politikës së jashtme ruse dhe serbe janë në përputhje.¹⁷ Vlen gjithashtu të përmendet

---

17. Article by Foreign Minister of Russia Sergey Lavrov and Foreign Minister of Serbia Ivica Dacic, Russia and Serbia: 180 Years of Friendship, Trust and Cooperation, pub-

lished by Rossiyskaya Gazeta and Serbian daily Politika on February 21, 2018, https://www.mid.ru/en/foreign_policy/news/1564181/

---

18. <https://apnews.com/article/russia-ukraine-unit-ed-nations-general-assembly-foreign-policy-moscow-serbia-c63b0ca1271dd5b2ee3008bdcbb7de23>

18. <https://apnews.com/article/russia-ukraine-unit-ed-nations-general-assembly-foreign-policy-moscow-serbia-c63b0ca1271dd5b2ee3008bdcbb7de23>

4. Mjetet ruse dhe qëllimet e ndikimit në Kosovë

Përveç diskursit të politikës së jashtme në tentativë për të portretizuar Kosovën dhe Perëndimin si antagonistë ndaj Ruisë dhe Serbisë, vlen të shikohen mjetet shtesë që Rusia përdor për të përhapur narrativat e saj dhe për të ushtruar ndikimin e saj në Ballkanin Perëndimor. Për më tepër, ia vlen të analizohet edhe qëllimi që qëndron pas narrativave të tilla. Së pari, mjetet shtesë të ndikimit janë lidhjet që gëzon Kremli me politikanët dhe institucionet e inteligjencës serbe, Kishën Ortodokse Serbe, zyrën ndërlidhëse ruse në Kosovë, si dhe dezinformimi. Së dyti, motivet për të ushtruar ndikimin e vet dhe për të luajtur rolin e të leçiturit në këtë rajon kanë për qëllim ruajtjen e pranisë në rajon, pavarësisht nga fushëveprimi, përmes Serbisë, për të shpërfaqur dobësitë e Perëndimit në “shtrëngimin” e Ballkanit Perëndimor për t’u rreshtuar krahas politikave perëndimore, dhe së fundi, për të shfrytëzuar çdo situatë të brishtë për të larguar vëmendjen e Perëndimit nga zhvillimet në vendet fqinje të Ruisë që janë të prira për më shumë paqëndrueshmëri.

Rusia ka lidhje të ngushta me institucionet serbe të sigurisë.

INë Kosovë, ekziston perceptimi i përhapur se Rusia ishte e përfshirë në sulmin terrorist të shtatorit 2023 në Banjskë, ku një pjesëtar i Policisë së Kosovës u vra nga militantët serbë.¹⁹ TQendra “humanitare” ruso-serbe në Nish të Serbisë dyshohet gjerësisht se është qendër e grumbullimit të inteligjencës.²⁰ Serbia ka blerë pajisje ushtarake

ruse, duke përfshirë fluturake luftarake MiG-29 dhe tanke T-72.²¹ Rusia është gjithashtu e përfshirë në trajnimin dhe pajisjen e forcave policore në Republika Srpska, duke rritur aftësitë e saj për të ndikuar në Bosnjë dhe Hercegovinë. Pavarësisht blerjes së fundit nga Serbia të fluturakeve luftarake franceze Rafale, ky veprim ka pak gjasë të zhvendosë qëndrimin e përgjithshëm të politikës së jashtme të Serbisë.²² Ndërsa Perëndimi mund ta perceptojë marrëveshjen si shenjë të animit të Serbisë drejt Evropës, provat sugjerojnë të kundërtën. Serbia mbetet e varur nga Rusia për gazin dhe mbështetjen diplomatike ndaj Kosovës, dhe ajo vazhdimisht ka refuzuar të vendosë sanksione ndaj Ruisë, duke mbajtur qëndrim të neo-painkuadruar.

Kisha Ortodokse Serbe, mediat, grupet e ekstremit të djathtë dhe, deri diku, institucionet serbe të sigurisë dhe inteligjencës janë qendrore për autoritetin dhe ndikimin e Ruisë në Serbi dhe më gjerë në Ballkanin Perëndimor.

Diskursi i politikës së jashtme ruse për Ballkanin Perëndimor, posaçërisht në marrëdhëniet me Kosovën dhe Serbinë, përqendrohet në promovimin e imazhit të Ruisë si njëfarë mbrojtëse e vlerave tradicionale sllave dhe e krishterimit ortodoks, kundër liberalizmit

19. Ardita Zeqiri and Adelina Ahmeti. (2023, 27 October). Kosovo's Report Reveals Banjska Terrorist Attack Details. Prishtina Insight. <https://prishtinainsight.com/kosovos-report-reveals-banjska-terrorist-attack-details-mag/>

20. Metodieva, 2019; Milena Djurdjic. (2017, June 15). US Sees Russia's 'Humanitarian Center' in Serbia as Spy

Outpost. Voice of America (VoA). <https://www.voanews.com/a/united-states-sees-russia-humanitarian-center-serbia-spy-outpost/3902402.html>

21. Serbia Takes Delivery Of Two Russian MiG-29 Fighter Jets, <https://www.rferl.org/a/serbia-takes-delivery-of-two-russian-mig-29-fighter-jets/29445808.html>

22. Aleksandar Vasovic. (2024, August). Serbia buys 12 Rafale jets from France's Dassault Aviation for 2.7 billion euros. Reuters. <https://www.reuters.com/world/europe/frances-macron-visits-serbia-boost-eu-ties-discuss-rafale-deal-2024-08-29/>

perëndimor. Prandaj, Rusia përdor lidhjet e saj të thella historike me Kishën Ortodokse Serbe për të ruajtur dhe forcuar ndikimin e saj në Serbi dhe në vendet e tjera të Ballkanit Perëndimor.²³ Kisha Ortodokse Ruse (KOR) përdor lidhjet e saj me Kishën Ortodokse Serbe (KOS), për të ofruar një mjet kulturor dhe ideologjik për Rusinë në Serbi dhe në Ballkanin Perëndimor me qëllim përforcimin e ndjenjave pro-ruse në shoqëri.²⁴ Ka pasur edhe donacione të rëndësishme ekonomike nga Rusia për Kishën Ortodokse Serbe, si ato nga Gazprom. Siç shpjegoi Asia Metodieva, në vitin 2016 Kisha Ortodokse Serbe në Mal të Zi kërkoi referendum për anëtarësimin e vendit në NATO,²⁵ duke ilustruar vetëm një nga mënyrat se si përdoret Kisha për promovimin e agjendës politike ruse. Në vitin 2018, udhëheqësit serbë të Bosnjës së bashku me personalitete të tjera nga Rusia dhe Serbia, u mbledhën në Banja Llukë për shenjtërimin e një kishe dhe qendre kulturore ruse, e cila shihet si simbol i pushtetit të butë të Rusisë në rajon.²⁶

Zyra Ndërlidhëse e Rusisë në Prishtinë shpesh anashkalohet, por nuk do të duhej të shpërfillet si kanal i rëndësishëm i ndikimit rus.

Sipas burimeve të besueshme të intervistuar në kushte anonimiteti, kjo zyrë punëson rreth 12 persona – numër solid kur krahasohet me madhësinë e shumë ambasadave të huaja në Prishtinë. Përmes kësaj zyre, Rusia kryen aktivitete zbulimi dhe kundër-zbulimi, duke mbajtur kontakte edhe me aktorë jo-shqiptarë në Kosovë. Kjo prani lokale i mundëson Rusisë të mbledhë inteligjencë dhe të përfshihet në operacione me ndikim të drejtpërdrejtë në terren, duke mbështetur më tej

strategjinë e saj më të gjerë gjeopolitike në rajon. Rusia përdor mjete online, veçanërisht platforma si Telegram për të ushtruar ndikim në Ballkanin Perëndimor dhe më gjerë. Hulumtimet nga Detektor.ba kanë zbuluar një rrjet të gjerë kanalesh në Telegram në gjuhën serbe dhe ruse, të cilat që të gjitha propagandojnë narrativa konsistente që përputhen me objektivat gjeopolitike ruse. Këto narrativa përfshijnë përmbajtje pro-ruse, anti-ukrainase, anti-perëndimore dhe anti-kosovare, duke nxitur drejtpërdrejt rritjen e nacionalizmit ekstremist, veçanërisht në Serbi. Këto kanale shërbejnë si qendra dezinformimi dhe mobilizimi, duke shtyrë përpara agjendat që përfshijnë rimarrjen e Kosovës nga Serbia dhe konceptin më të gjerë të një “Bote Serbe”.²⁷

23. Asya Metodieva. (2019, June). Policy Paper: Russian narrative proxies in the Western Balkans. The German Marshall Fund of the United States (GMF). <https://www.gmfus.org/sites/default/files/Russian%2520Narrative%2520Proxies%2520in%2520Balkans.pdf>

24. Metodieva, 2019

25. Metodieva, 2019

26. Danijel Kovacevic. (2018, September). Bosnian Serb Leader Applauds Russian Church's Consecration. <https://balkaninsight.com/2018/09/17/construction-of-the-russian-church-in-rs-09-17-2018/>

27. <https://antidinfo.net/sq/telegrami-parajsa-e-kana-lev-pro-ruse-tema-e-kosoves-mobilizon-nacionalistet-ser-be-pro-ruse/>

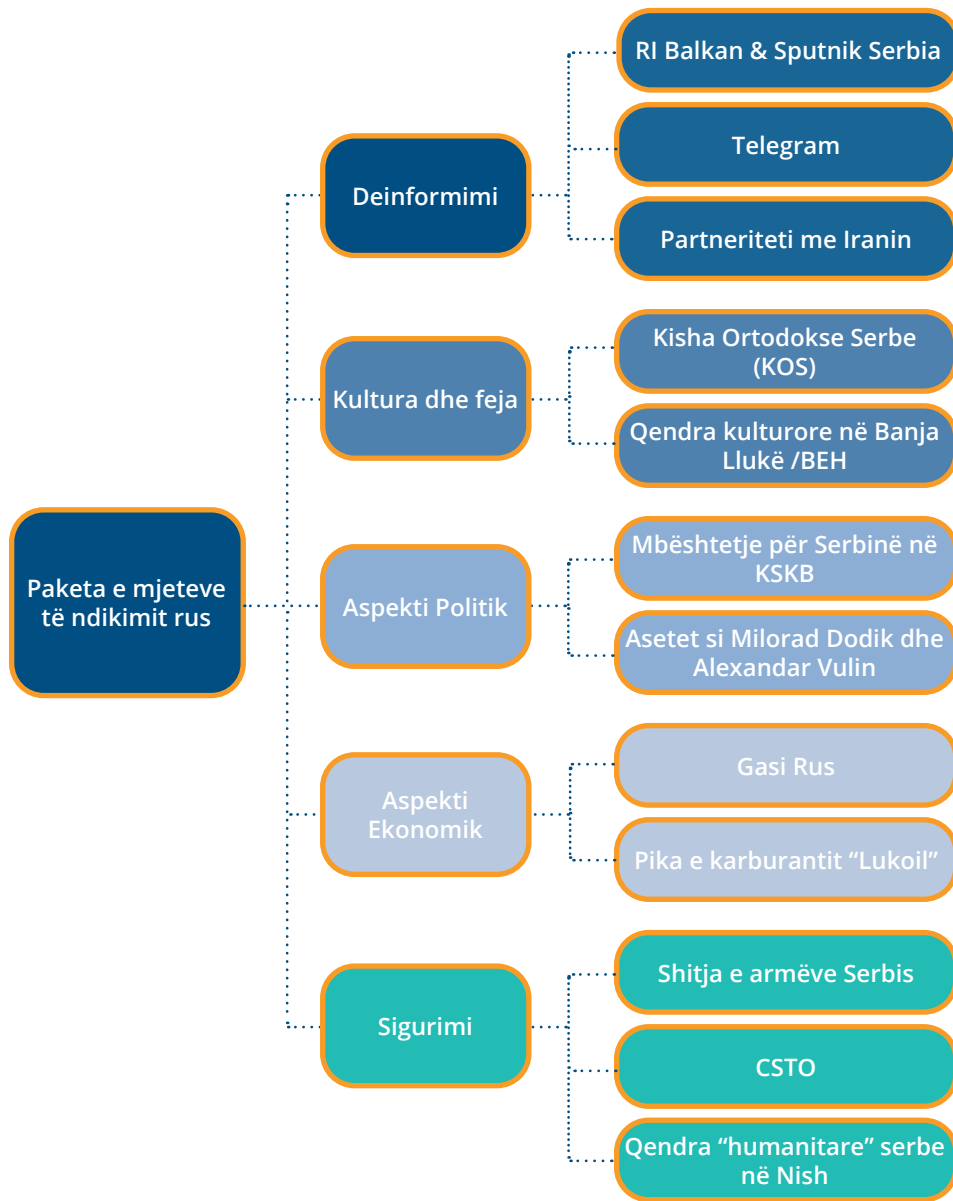

Figura: 1 Paketa e mjeteve të ndikimit të huaj të Rusisë (jo shteruese)

Dezinformimi si mjet ndikimi strategjik:

Për sa i përket mediave, ndryshe nga Kosova, ku dezinformimi rus përballet me rezistencë, peizazhi politik dhe mediatic në Serbi është shumë më i hapur dhe narrativat ruse shpërndahen lehtësisht.

Serbia është vend pritës i dy organizatave mediatike ruse të drejtuara nga shteti. Agjencia ruse e lajmeve të huaja Sputnik, e cila u themelua në vitin 2014 me dekret të presidentit rus Vladimir Putin, u hap në Serbi një vit më vonë në 2015. Konsiderohet si media kryesore e lajmeve në Serbi,

ku skena mediatike vuan nga financimi i dobët. Sputnik luan rol të madh për të ndihmuar në formimin e kultit të personalitetit rreth presidentit rus Vladimir Putin në Ballkanin Perëndimor në përgjithësi, por veçanërisht në Serbi. Sputnik barazon Rusinë me Putinin dhe përforcon imazhin e tij si lider i fortë, paternalist dhe kumbarë politik për serbët.²⁸ Ky mesazh, i drejtuar nga redaktorë si Milinçiq në Sputnik Srbija, e portretizon Putinin si mbrojtësin e vlerave tradicionale dhe kundërpeshë ndaj ndikimit perëndimor.²⁹ Në qendër të narrativave ruse që promovohen nga mediat ruse në Serbi është ndërtimi dhe ruajtja e perceptimit publik se Rusia dhe Kina janë aleatët më të besueshëm të Serbisë dhe jo BE-ja, e cila është donatori dhe partneri tregtar më i madh i Serbisë.³⁰

*Një studim i Qendrës së Ekselencës së NATO-s për Komunikimet Strategjike tregon se Sputnik Srbija kishte "1,918 artikuj që përmbanin fjalën e kërkimit Kosova dhe prej tyre 1,556 ose 81% ishin të lidhura drejtpërdrejt. Numri i artikujve përkatës që u studiuan ishte 1,450. Duke vënë në dukje se 'narrativa me numrin dhe mesataren më të madhe të ndërveprimeve është se rajoni i Ballkanit Perëndimor është kënd lojërash.' Mesatarisht, NATO është agresive ishte narrativa e dytë me më shumë angazhime, ku shumica e ndërveprimeve ishin mospëlqime. Rajoni i Ballkanit Perëndimor është kënd lojërash ka mesatarisht më shumë pëlqime, ndërsa BE-ja është hegjemoniste ka marrë mesatarisht më shumë komente."*³¹

Dezinformimi që Rusia shpërndan në Serbi duket se ka njëfarë ndikimi. Ndërsa vendosja e lidhjes së drejtpërdrejtë shkakësore mes dezinformimit rus dhe qëndrimeve të publikut serb ndaj BE-së, NATO-s dhe Perëndimit është sfiduese, duket se ka njëfarë korrelacioni. Kjo reflektohet në faktin

se 43% e qytetarëve serbë besojnë se Perëndimi është përgjegjës për luftën në Ukrainë, me 54% që mbështesin Rusinë dhe vetëm 4% që marrin anën e Ukrainës³².

*Përveç të Sputnik, Russia Today (RT) filloi transmetimin dhe operimin në Serbi në vitin 2015 si RT Balkan. Sipas kryeredaktores së RT Margarita Simonian, arsyeja kryesore pse ata veprojnë në Serbi është: "Ne filluam RT-në në Ballkan. Sepse Kosova është Serb".*³³ Gjithsesi, arsyeja kryesore e të qenit të RT në Serbi ka të bëjë me kultivimin dhe ruajtjen e lidhjeve të ngushta me Serbinë. Megjithatë, shtimi i Kosovës në këtë miks tregon se në Serbi, Rusia dëshiron të shihet si mbrojtëse e serbëve dhe interesave serbe.

Ashtu si Sputnik Srbija, RT Balkan i shërben strategjisë së dezinformimit të Kremlinit duke përdorur klimën e favorshme politike të Serbisë ndaj Ruisë.³⁴ Me qeverinë e Serbisë që ushtron kontroll të rreptë mbi mediat, RT ka arritur të krijojë prani në peizazhin mediatik. Ajo që është thellësisht shqetësuese është se veprimtaria e RT në Serbi i mundëson asaj të anashkalojë sanksionet e BE-së dhe të zgjerojë shtrirjen e vet, pasi përmbajtja e saj merret lirshëm nga mediat kryesore serbe dhe transmetohet në të gjithë Evropën Juglindore.³⁵ Duke përhapur narrativa që i thurin lavde Ruisë dhe minojnë BE-në dhe NATO-n, RT Balkan pozicionohet si mbrojtës i interesave serbe, veçanërisht rreth çështjes së Kosovës. Reporterët pa Kufij (RSF) i kanë bërë thirrje "Bashkimit Evropian (BE) dhe shteteve anëtare që ta mbajnë Serbinë llogaridhënëse për ofrimin e hapësirës për veprimtari të fabrikës së gënjeshtreve të Vladimir Putini".³⁶

28. Dr. Thomas Brey. (2022, January). Russian Media in the Balkans. Case study: How Moscow's propaganda influences Serbia. Friedrich-Naumann-Stiftung für die Freiheit. <https://shop.freiheit.org/#!/Publikation/1189>

29. Brey, 2022

30. Brey, 2022

31. NATO Strategic Communications Centre of Excellence, April, 2020. Russia's narratives toward the Western Balkans: Analysis of Sputnik Srbija. https://stratcomcoe.org/publications/download/analysis_of_sputnik_serbia_30-04_v4-1.pdf

32. IRI Western Balkans Regional Poll, February –March 2024

33. See: https://x.com/M_Simonyan/status/1592476856477188099

34. Reporters Without Borders (RSF). From Russia to Serbia: How RT spreads the Kremlin's propaganda in the Balkans despite EU sanctions. <https://rsf.org/en/russia-serbia-how-rt-spreads-kremlin-s-propaganda-balkans-despite-eu-sanctions>

35. Reporters Without Borders (RSF). From Russia to Serbia...

36. Reporters Without Borders (RSF). From Russia to Serbia...

5. Motivet e Putinit për diskursin anti-kosovar: Xhelozit apo paranojë?

Sa herë që Serbia duket se forcon lidhjet me Perëndimin, Rusia reagon me shpejtësi, siç dëshmohet nga grindja e rrallë publike pas marrëveshjes së ndërmjetësuar nga SHBA ndërmjet Serbisë dhe Kosovës në vitin 2020.

*Marrëveshja, e cila përfshinte thirrjen që Serbia të diversifikojë furnizimet e saj të energjisë duke iu larguar atyre nga Rusia, kishte goditur interesat ekonomike dhe strategjike të Moskës. Pasi presidenti serb Aleksander Vučić nënshkroi marrëveshjen, zëdhënësja e ministrisë së Punëve të Jashtme të Rusisë, Maria Zakharova, e përqeshi Vuçiqin në një postim në rrjetet sociale, duke e krahasuar takimin e tij me presidentin amerikan Trump me skenën e marrjes në pyetje nga filmi *Basic Instinct*.³⁷ Kjo tallje publike, e pasuar me kërkim-falje dhe masa kontrolli të dëmit nga zyrtarët rusë, nxjerr në pah ndjeshmërinë e Moskës ndaj çdo shenje që Serbia po rreshtohet më ngushtë me interesat perëndimore. Ky incident pasqyron një model që përsëritet: sa herë që Serbia afrohet më shumë me Perëndimin, Rusia vepron për t'i kujtuar Beogradit "marrëdhëniet e tyre të posaçme", shpesh përmes diplomacisë publike ose fushatave dezinformuese. Tensioni shpërfaq aktin e brishtë balancues me të cilin përballet Serbia midis aspiratave të saj për anëtarësim në BE dhe lidhjeve historike me Rusinë.*

Rusia duket se e sheh Serbinë si shtrirje të vetën në Ballkanin Perëndimor dhe beson se ka autoritet veprimi jo vetëm brenda shoqërisë serbe, por edhe brenda shtetit serb. Qëllimi i vërtetë i Moskës është të shfrytëzojë ndasitë dhe

37. Rare spat between Serbia and Russia after US-brokered deal, https://www.washingtonpost.com/national/rare-spat-between-serbia-and-russia-after-us-brokered-deal/2020/09/06/0d7654ea-f047-11ea-8025-5d3489768ac8_story.html

të dobësojë konsensusin euroatlantik në rajon, duke përfshirë edhe Serbinë.

Gjuha e Rusisë ndaj Serbisë është unike dhe e dashur, madje më e dallueshme sesa retorika e saj ndaj aleatëve si Bjellorusia, të cilët shihen si shtete satelite ruse.³⁸ Siç mund të thonë disa në Serbi, Rusia shpesh përpiqet të duket "më serbe se serbët". Zyrtarët serbë dhe rusë shpesh ngatërrojnë përkushtimin e tyre të ndërsjellë, duke e portretizuar atë si lidhje unike. Për shembull, ministri i Punëve të Jashtme i Serbisë Ivica Dačić tha një herë: "Unë e dua Rusinë sepse e dua Serbinë".³⁹ Ndërsa kjo mund të shihet si fodullëk diplomatik, ka pasur shumë deklarata të ngjashme, të dashura që tregojnë se ky është më shumë se gjest diplomatik. Në janar 2023, presidentit rus Vladimir Putin iu dha medalje nderi nga udhëheqësi separatist serb i Bosnjës Millorad Dodik për "shqetësimin dhe dashurinë e tij patriotike" për rajonin e Bosnjës të kontrolluar nga serbët.⁴⁰ Ky është me shumë gjasë rasti i vetëm ku Putini ka marrë çmim të tillë – diçka që as Bjellorusia nuk e ka bërë – pas pushtimit kriminal në shkallë të plotë të Ukrainës nga Rusia. Në shkurt 2024, presidenti rus Putin ia ktheu favorin duke i dhënë Dodikut Urdhrin e Aleksandar Nevskit, i cili "u jepet qytetarëve rusë për ndërtimin e kombit dhe për 'forcimin e partneritetit' mes Rusisë dhe Republikës Srpska".⁴¹

38. Belarus: MEPs alarmed by Russia's subjugation of Belarus as a satellite state, <https://www.europarl.europa.eu/news/en/agenda/briefing/2023-09-11/12/belarus-meps-alarmed-by-russia-s-subjugation-of-belarus-as-a-satellite-state>

39. "I love Russia - because I love Serbia," says Serbian FM (Tanjug, B92), <https://media.unmikonline.org/index.php/mediareports/serb-monitoring-9107>

40. Bosnian Serbs award Putin with medal of honor, <https://apnews.com/article/russia-ukraine-putin-politics-government-milorad-dodik-7edc18d0133bbde4c5b-84879c0d8e724>

41. Bosnian Serb leader Dodik bows to Putin, <https://>

Në vitin 2011, ambasadori rus në Serbi Aleksandar Konuzin bëri shfaqje dramatike në Forumin e Sigurisë në Beograd, duke pyetur: "A nuk ka serb në këtë dhomë?"⁴² Ai kritikoi liderët serbë dhe shoqërinë civile se nuk po bëjnë sa duhet për të mbrojtur interesin e Serbisë, duke thënë se këtë po e bën vetëm Rusia. Në javët që pasuan, posterë me

imazhin e tij dhe sloganin "Konuzin për President" u shfaqën në të gjithë Beogradin, duke theksuar popullaritetin e tij në rritje në mesin e qarqeve pro-ruse.⁴³ Megjithatë, kjo kritikë është e pasinqertë dhe shërben për të larguar vëmendjen nga aktivitetet de-stabilizuese të Rusisë në Ballkanin Perëndimor, duke përfshirë edhe Serbinë.

---

www.politico.eu/article/bosnian-serb-leader-dodik-sucks-up-to-putin-and-praises-orban/

42. Russian ambassador walks out of Belgrade forum, <https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/russian-ambassador-walks-out-of-belgrade-forum-20110915>

---

43. Russian Diplomat Criticized For Speech At Serbian Opposition Rally, <https://www.rferl.org/a/russian-diplomat-criticized-for-speech-at-serbian-opposition-rally/24379085.html>

6. Dialogu Kosovë-Serbi dhe çështja e Ukrainës: A janë të ndërlydhura?

Disa studiues argumentojnë se ndikimi i Rusisë në Serbi mund të jetë në rënie si pasojë e pushtimit të Ukrainës.

Analizat në favor të këtij argumenti përmendin rritjen e bashkëpunimit të Serbisë me NATO-n, pjesëmarrjen në stërvitjet ushtarake të udhëhequra nga SHBA dhe përpjekjet për të diversifikuar burimet e energjisë, të cilat do ta largonin vendin nga gazi rus.⁴⁴ Në prill të vitit të shkuar, Forcat e Armatosura Serbe morën pjesë në stërvitjen ushtarake shumëkombëshe "Ujku i Platinë", dhe analistët në Serbi e panë këtë si tregues të animit serb drejt Perëndimit.⁴⁵ Megjithatë, Serbia ka ruajtur statusin e vëzhguesit në Organizatën e Traktatit të Sigurisë Kolektive (CSTO) të udhëhequr nga Rusia dhe ka marrë pjesë në disa stërvitje të përbashkëta ushtarake të "Vëllazërisë Sllave" së bashku me forcat ruse dhe bjelloruse, edhe pse që nga viti 2007, vendi zyrtarisht, të paktën thotë se është neutral.⁴⁶ Argumente të tjera në favor të analizës së animit serb drejt Perëndimit, i referohen edhe marrëveshjeve të reja energjetike të Serbisë me Azerbajxhanin dhe Francën, të cilat kanë pakësuar në njëfarë mase mbështetjen në

furnizimin rus me energji përmes Gazprom Neft.⁴⁷ Nga ana tjetër, marrëdhëniet mes Rusisë dhe Serbisë mbetet me më shumë nuanca sesa një rënie e thjeshtë. Refuzimi i Serbisë për t'iu bashkuar sanksioneve perëndimore kundër Rusisë – pavarësisht presionit nga SHBA – ilustron rëndësinë e vazhdueshme të lidhjeve të tyre ekonomike dhe politike. Mbështetja e palëkundur e Rusisë për Serbinë në marrëdhëniet ndërkombëtare dhe bllokimi i njohjes së Kosovës është faktor vendimtar që i mban marrëdhëniet të paprekura. Përveç kësaj, lidhjet kulturore janë veçanërisht të forta përmes krishterimit të përbashkët ortodoks. Për më tepër, pushteti i butë i Rusisë në shoqërinë serbe përmes mediave, si p.sh., RT dhe Sputnik, vazhdon të gjenerojë qëndrime pro-ruse. Në anketën e zhvilluar nga IRI në vitin 2024, 46 për qind e serbëve e shohin Rusinë si aleatin e tyre kryesor,⁴⁸ disa kanë udhëtuar në Ukrainë për t'iu bashkuar me grupet luftarake pro-ruse, ndërsa "simboli 'Z' i mbështetjes për përpjekjet luftarake të Rusisë është pamje e zakonshme në Serbi".⁴⁹ Disa vlerësime në vitin 2019 treguan se kishte 300 serbë që luftonin në anën e Rusisë në Ukrainë, dhe së fundmi kishte raportime për plane të Rusisë për të rekrutuar qindra serbë për të rimbushur forcat e saj.⁵⁰

Pikë tjetër e rëndësishme në diskutimin e

44. Dr Ernest Reid. (2024, September). *An ambiguous future? Russia's declining material presence and remaining soft power in Serbia*. The Foreign Policy Centre. <https://fpc.org.uk/an-ambiguous-future-russias-declining-material-presence-and-remaining-soft-power-in-serbia/>

45. Igor Miroslavjević. (2023, April). Through military exercise with NATO members, Serbia leans towards cooperation with the West. The European Western Balkans. <https://europeanwesternbalkans.com/2023/04/27/through-military-exercise-with-nato-members-serbia-leans-towards-cooperation-with-the-west/>

46. Wouter Zweers, Niels Drost and Baptiste Henry. (2023, August). Russian sources of influence in Serbia, Montenegro, and Bosnia and Herzegovina. Netherlands Institute of International Relations 'Clingendael'. <https://www.clingendael.org/pub/2023/little-substance-considerable-impact/russian-sources-of-influence-in-serbia-montenegro-and-bosnia-and-herzegovina/>

47. Reid, 2024

48. International Republican Institute (IRI). Western Balkans Regional Poll | February –March 2024 | Full-Deck. <https://www.iri.org/resources/western-balkans-regional-poll-february-march-2024-full/>

49. Mark Krutov, Milos Katic and Maja Zivanovic. (2024, September). Serbian Mercenary: Russia's War In Ukraine Built On Lies And Death. Radio Free Europe. <https://www.rferl.org/a/ukraine-war-serb-mercenaries-russia-recruit/33128014.html>

50. Pjotr Sauer. (2023, October). Russia recruits Serbs in drive to replenish military forces in Ukraine. The Guardian. <https://www.theguardian.com/world/2023/oct/18/russia-recruits-serbs-in-drive-to-replenish-military-forces-in-ukraine>

përgjithshëm të marrëdhënieve të Serbisë me Rusinë është fakti se Serbia ka furnizuar me armë Ukrainën dhe me sa duket kjo nuk e shqetëson Rusinë. Ekspertët argumentojnë se Rusia ka zgjedhur të anashkalojë përfshirjen e Serbisë në armatosjen e Ukrainës, sepse ajo i jep prioritet interesit të saj më të gjerë strategjik në ruajtjen e ndikimit në Ballkanin Perëndimor dhe në Serbi.⁵¹ Maksim Samorukov ngre argumentin se “narrativa është se, po, ndonjëherë Beogradi duhet të ndër marrë hapa anti-Rusisë, por është Perëndimi që e detyron Serbinë t’i ndër marrë këta hapa, vetëm për t’ia bërë të ditur publikut më vonë dhe për të prishur miqësinë e përjetshme ruso-serbe. Moskua nuk do të duhej të bjerë në këtë kurth. Dhe Rusia pajtohet. Jo vetëm për shkak të lajkave të Beogradit, por edhe sepse e kupton që Vullin ka të drejtë. Vuçiq është me të vërtetë alternativa më e mirë e disponueshme për të mbajtur dukjen e ndikimit rus në Ballkan.”⁵² Mirëpo, ndikimi i Rusisë në Ballkanin Perëndimor nuk është thjesht në dukje; është realitet i hidhur, i dëmshëm për stabilitetin e rajonit dhe aspiratat euroatlantike.

51. Maksim Samorukov. (2024, July). Why Russia Tolerates Serbia Sending Arms to Ukraine. Balkan Insight. <https://balkaninsight.com/2024/07/08/why-russia-tolerates-serbia-sending-arms-to-ukraine/>

52. Samorukov, 2024

Rusia mbetet e heshtur për marrëveshjet e armëve të Serbisë me Ukrainën, sepse mbështetja e Serbisë për Ukrainën dhe rreshtimi i saj i kohëpaskohshëm me Perëndimin janë sipërfaqësorë. Këto veprime shërbejnë si njëfarë perde e ekranit politik, duke maskuar realitetin se fati politik i presidentit Vuçiq diktohet kryesisht nga Moskua. Rusia me gjasë po luan lojën me kujdes, duke siguruar që ta mbajë Vuçiqin në orbitën e saj pa dëmtuar aftësinë e tij për të gjetur rrugën në politikën e jashtme shumë-vektoriale të Serbisë, duke i lejuar atij njëfarë fleksibiliteti me Moskën. Gjithashtu, Rusia mbase ngurron të shtyjë presidentin Vuçiq shumë larg, pasi ka frikë se mund të provokojë ndryshim në politikën aktuale të BE-së dhe SHBA-së të koncesioneve ndaj Serbisë. Një ndryshim i tillë mund të çojë potencialisht në rritjen e presionit perëndimor për demokratizimin e Serbisë, gjë që mund të çojë në përsëritje të “skenarit të Millosheviqit” të vitit 2000 gjatë të ashtuquajturit “Revolucion i Buldozerit”, kur shoqëria civile korri sukses në fushatën për të përmbysur regjimin. Putin ka treguar vazhdimisht frikën e tij nga revolucionet me ngjyra, duke filluar nga ai në Gjeorgji në 2003 (Revolucioni Rozë), ai në Ukrainë në 2004 (Revolucioni Portokalli) dhe protestat anti-Gruevski në 2015-2017 në Maqedoninë e Veriut, për të cilin Putin pretendoi se ishte një revolucion tjetër i orkestruar nga Perëndimi.

7. Komentet përmbyllëse

Diskursi i politikës së jashtme të Rusisë për Kosovën pasqyron strategji më të gjerë gjeopolitike që synon t'i kundërvihet ndikimit perëndimor në Ballkan dhe të ruajë ndikimin e saj në rajon, veçanërisht përmes lidhjeve të ngushta me Serbinë. Duke shfrytëzuar lidhjet historike, kulturore dhe politike, Moska ka synuar të pozicionohet si mbrojtëse e integritetit territorial të Serbisë, duke përdorur Kosovën si pikë qendrore për të sfiduar legjitimitetin e Perëndimit në Ballkanin Perëndimor. Narrativat e Rusisë, të cilat e përshkruajnë Kosovën si shtet të dështuar, plot me paqëndrueshmëri dhe krim të organizuar, janë të projektuara në mënyrë strategjike për të minuar integrimin euroatlantik të Ballkanit Perëndimor dhe për të paraqitur Perëndimin si hipokrit dhe vetjak.

Gjetjet në këtë raport nxjerrin në pah katër narrativat kryesore të përdorura nga Rusia, të cilat e konsiderojnë Kosovën si shtet jo-legjitim, kritikojnë ndërhyrjen perëndimore dhe përdorin dezinformimin për të forcuar objektivat e saj të sigurisë. Këto narrativa shërbejnë jo vetëm për të destabilizuar rajonin, por edhe për të promovuar rolin e Rusisë si kundërpeshë ndaj Perëndimit. Rreshtimi i Kremlinit me Serbinë, fushatat e dezinformimit dhe manipulimi i normave juridike ndërkombëtare, siç është RKSKB 1244, demonstrojnë dashjen për të ruajtur autoritetin në Ballkan përmes Serbisë dhe për të lejuar përparimin e rajonit drejt integritetit në Bashkimin Evropian (BE) dhe NATO.

Analiza jonë e deklaratave të Ministrisë së Jashtme ruse rreth sulmit terrorist të shtatorit 2023 në Banjskë, ku një pjesëtar i Policisë së Kosovës u vra nga militantët serbë, zbulon shenja shqetësuese se Rusia mund të ketë pasur njohuri paraprake për sulmin. Deklaratat duket se janë hartuar me kujdes, duke hedhur potencialisht themelet për të justifikuar ndërhyrjen ruse nën pretekstin e ofrimit të ndihmës së sigurisë për Serbinë. Kjo sugjeron se Rusia mund të jetë duke e pozicionuar veten si aktor kyç në përshkallëzimin e tensioneve

në Kosovë, potencialisht përmes shfrytëzimit të aktorëve jo-shtetërorë nga Rusia.

U identifikua koordinim i qartë i fushatave dezinformuese ndërmjet Rusisë dhe Iranit, duke treguar se ka partneritet strategjik përtej bashkëpunimit tradicional politik ose ushtarak. Narrativat ruse për Kosovën, veçanërisht ato të shpërndara nga mediat e kontrolluara nga shteti si RT dhe Sputnik, u përsëritën dhe transmetoheshin shpesh nga media shtetërore iraniane. Kjo tregon përpjekje të qëllimshme dhe të organizuar nga të dy vendet për të përforcuar mesazhet anti-perëndimore. Fushata e koordinuar e dezinformimit i shërben strategjisë më të gjerë gjeopolitike që ka për qëllim dobësimin e angazhimit perëndimor në rajone kritike si Ballkani dhe Lindja e Mesme, ndërkohë që sfidon kuadrin liberal-demokratik që mbështet institucionet dhe angazhimet ndërkombëtare të udhëhequra nga perëndimi. Kjo tregon se tashmë ekziston partneriteti ruso-iranian në zhvillimin e **luftës së informacionit** kundër Perëndimit.

Analiza e teksteve të politikës së jashtme nga Ministria e Jashtme e Rusisë zbulon se Rusia përpiqet të përdorë si levë lidhjet historike dhe përkatësitë kulturore me Serbinë për të maksimizuar ndikimin e saj në Kosovë dhe në Ballkan më gjerë, shpesh duke luajtur kartën e nacionalizmit dhe duke pretenduar rol altruist nën flamurin e vëllazërisë sllave. Askund nuk është më e evidente kjo sesa në kundërshtimin e Rusisë ndaj pavarësisë së Kosovës, të cilën ajo e cilëson si mbrojtje të së drejtës ndërkombëtare dhe sovranitetit shtetëror. Megjithatë, theksi mbi sovranitetin dhe integritetin territorial është fasadë që fsheh interesat e saj oportuniste.

Kritika ndaj Perëndimit është gur themeltar i diskursit të politikës së jashtme ruse që zbulon interesa më të thella gjeopolitike afatgjata. Duke theksuar hipokrizinë dhe karakterin vetjak të veprimeve perëndimore, Rusia synon të portretizojë veten si aktor më i parashikueshëm

dhe më parimor sesa Perëndimi. Për të mbështetur këtë narrativë përdoren pakënaqësitë historike dhe Rusia i shfrytëzon ato për të justifikuar sjelljen e saj në lidhje me shpalljen e pavarësisë së Kosovës dhe për të nënvizuar pasojat afatgjata të ndërhyrjeve perëndimore. Mbase mund të argumentohet se, kjo është arsyeja pse, pavarësisht retorikës së vazhdueshme që Rusia përdor kundër Kosovës, ndikimi i saj është më i prirë të jetë ndaj Kosovës, sesa në Kosovë. Domethënë, përdorimi i Kosovës si shembull i shtetit të dështuar për të shpërfaqur dobësitë dhe dështimet e Perëndimit. Me fjalë të tjera, lufta është më e drejtuar kundër Perëndimit, sepse përsëri, për Kremlinin, të ashtuquajturat vende të jashtme në afërsi (sipas doktrinës "Near Abroad") janë shumë më me prioritet sesa Ballkanin Perëndimor për disa arsye.

Dikush mund të argumentojë se një nga arsyet pse Kremlinin synon të destabilizojë Ballkanin Perëndimor është për të shpërqendruar Perëndimin nga qëllimet dhe veprimet e Putinit në vendet e ish-Bashkimit Sovjetik ("Near Abroad"), si dhe për t'i dhënë atij më shumë liri për të vepruar në Ukrainë. Siguria dhe stabiliteti janë temat kryesore në diskursin e politikës së jashtme ruse ndaj Kosovës. Rusia e sheh Kosovën si imazh kaosi, pa pikë sundimi të ligjit, me qeverisje që mbahet më këmbë kryesisht falë mbështetjes perëndimore. Përveç kësaj, ajo bën thirrje për qasje alternative që do të garantonin një skenar vërtet të sigurt dhe të qëndrueshëm. Analiza krahasuese me rajonet e tjera të konfliktit e plotësoi këtë narrativë, pasi nënvizoheshin standardet e supozuara të dyfishta në politikat perëndimore dhe përkushtimi i Moskës ndaj të drejtës ndërkombëtare dhe diplomacisë së bazuar në parime.

Për Rusinë, Ballkani Perëndimor paraqet mundësi për të krijuar "front të dytë" potencial që do të mund të largonte vëmendjen dhe burimet e NATO-s dhe BE-së nga zona të tjera kritike, si Ukraina. Lufta në Ukrainë ka zbuluar se qëllimi më i gjerë i Rusisë është të riformojë rendin global duke dobësuar dominimin e fuqive perëndimore, veçanërisht të BE-së dhe NATO-s. Për ta arritur këtë, Moska synon

të ndërkombëtarizojë konfliktin, duke krijuar ose mbajtur zona të shumta të paqëndrueshmërisë që shërbejnë si shpërqendrime. Duke nxitur konflikte në rajone të ndryshme, përfshirë Ballkanin Perëndimor, Rusia shpreson të devijojë fokusin dhe burimet e NATO-s nga Ukraina, duke e lejuar atë të operojë më lirshëm në fqinjësinë e vet. Për Ballkanin Perëndimor, kjo strategji do të thotë se Rusia mund të shfrytëzojë tensionet ekzistuese etnike dhe politike për të krijuar "front të dytë" të paqëndrueshmërisë. Kjo jo vetëm që do të ndërlikonte prioritetet strategjike të NATO-s, por gjithashtu do t'i shërbente politikës së jashtme më të gjerë të Rusisë të tipit "përçaj dhe sundo" - duke përdorur ndasitë brenda dhe mes shteteve anëtare të BE-së për të minuar ndikimin perëndimor. Duke destabilizuar Ballkanin Perëndimor, Rusia synon të mbjellë mosmarrëveshje brenda NATO-s dhe BE-së, duke dobësuar kështu kohezionin dhe kapacitetin e tyre për t'iu përgjigjur në mënyrë efektive krizës në Ukrainë.

Sfidat e brendshme të Kosovës gjithashtu krijojnë cenueshmëri siç janë fragmentimi politik dhe tensionet etnike, të cilat aktorët e jashtëm, përfshirë Rusinë, i shfrytëzojnë. Këto sfida të brendshme e bëjnë Kosovën më të prekshme nga fushatat dezinformuese dhe narrativat destabilizuese. Situata në veri të Kosovës dhe tensionet në atë pjesë të vendit, i mundësojnë Rusisë të përforcojë mosmarrëveshjet, duke e portretizuar Kosovën si shtet të dobët dhe të brishtë. Politika e jashtme shumë-vektoriale e Serbisë – që synon të integrohet në BE ndërsa kultivon lidhjet me Rusinë – i jep Moskës levë veprimi. Kjo dinamikë është thelbësore për të kuptuar kufizimet e përfshirjes së Serbisë në procesin e normalizimit Kosovë-Serbi, të cilin Rusia e shfrytëzon për të ruajtur ndikimin e saj.

Ndërsa raporti me të drejtë thekson shtrirjen e fushatave dezinformuese ruse në Kosovë, është e rëndësishme të vlerësohet efektiviteti i tyre. Të dhënat e anketës sugjerojnë se dezinformimi rus ka pasur sukses të kufizuar në ndryshimin e opinionit publik në Kosovë, ku ndjenjat pro-perëndimore

mbeten të forta. Megjithatë, në Serbi dhe në rajonet me shumicë serbe të Kosovës, këto fushata kanë pasur ndikim më domethënës.

Për t'iu kundërvënë në mënyrë efektive ndikimit rus në Kosovë, nevojitet qasje shumë-sektoriale:

- > Qeveria e Kosovës do të duhej të ndajë më shumë burime për të luftuar dezinformimin rus. Këtu do të mund të përfshiheshin fushata
- për edukimin mediatik, iniciativa për verifikimin e fakteve dhe bashkëpunimi i rritur me platformat e teknologjisë për të identifikuar dhe hequr përmbajtjen e rreme.
- > Qeveria e Kosovës do të duhej të bashkëpunojnë më ngushtë në nismat e ndarjes së inteligjencës, sigurisë kibernetike dhe sigurisë rajonale me vendet me mendësi të ngjashme në Ballkanin Perëndimor.

Bibliografia

1. Garentina, K. (2024, April 1). Steinhauer: Fushata dezinformuese e Rusisë synon të minojë marrëdhëniet e Kosovës me Shtetet e Bashkuara. *Voice of America*. <https://www.zeriamerikes.com/a/7551995.html>
2. Maliqi, A., & Ilazi, R. (2021, August). *The Emerging Cracks in Kosovo's Euro-Atlantic Consensus*. https://balkaninsight.com/wp-content/uploads/2021/08/Kosovo-White-Paper_preview_without-IRI-logo.pdf
3. Stanicek, B., & Caprile, A. (2023). Russia and the Western Balkans: Geopolitical confrontation, economic influence and political interference. *European Parliament Research Service*. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/747096/EPRS_BRI\(2023\)747096_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/747096/EPRS_BRI(2023)747096_EN.pdf)
4. McBride, J. (2023). Russia's influence in the Balkans. *Council on Foreign Relations*. <https://www.cfr.org/background/russias-influence-balkans>
5. Vllasi, E. (2020). Russian influence in Kosovo: In the shadows of myth and reality. *Kosovar Centre for Security Studies (KCSS)*. https://qkss.org/images/uploads/files/Report_-_Russian_Influence_in_Kosovo_-_English_Version.pdf
6. Lavrov, S. (2023, May 29). Foreign Minister Sergey Lavrov's remarks and answers to media questions following his visit to the Republic of Kenya, Nairobi. *Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation*. https://mid.ru/en/foreign_policy/news/1872895/#sel=28:1:TVm,28:19:l8F
7. Lavrov, S. (2024, March 24). Foreign Minister Sergey Lavrov's interview for a documentary film dedicated to the 25th anniversary of NATO's aggression against Yugoslavia. *Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation*. https://www.mid.ru/en/foreign_policy/rso/nato/1940549/
8. Human Rights Watch. (1999). Yugoslav forces guilty of war crimes in Racak, Kosovo. *Human Rights Watch*. <https://www.hrw.org/reports/1999/kosovo/Obrinje6-07.htm>
9. Mirovalev, M. (2022, April 4). Bucha killings: 'The world cannot be tricked anymore'. *Al Jazeera*. <https://www.aljazeera.com/news/2022/4/4/will-the-bucha-massacre-wake-up-the-world>
10. Visnjic, B. (2024, July 12). Montenegro retrial acquits all defendants in 'coup plot' case. *Balkan Insight*. <https://balkaninsight.com/2024/07/12/montenegro-retrial-acquits-all-defendants-in-coup-plot-case/>
11. Gavin, G. (2024, June). The secret arms deal that cost Putin an ally. *Politico*. <https://www.politico.eu/article/leaked-documents-reveal-belarus-armed-azerbaijan-against-ally-armenia/>
12. European Stability Initiative (ESI). Invented pogroms - Statistics, lies and confusion in Kosovo. *European Stability Initiative*. <https://www.esiweb.org/publications/invented-pogroms-statistics-lies-and-confusion-kosovo>
13. Zakharova, M. (n.d.). Foreign Ministry Spokeswoman Maria Zakharova's comment on anti-Serbian moves by the Kosovo authorities. *Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation*. https://www.mid.ru/en/foreign_policy/international_safety/regprla/1929828/
14. Iran Press News Agency. (n.d.). Russia warns resumption of ethnic cleansing of Serbs in Kosovo. *Iran Press News Agency*. <https://iranpress.com/russia-warns-resumption-of-ethnic-cleansing-of-serbs-in-kosovo>
15. Lavrov, S., & Dacic, I. (2020, June 18). Russia and Serbia: 180 years of friendship, trust and cooperation. *Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation*. https://mid.ru/fr/foreign_policy/news/1435122/?lang=en

16. Lavrov, S., & Dacic, I. (2018, February 21). Russia and Serbia: 180 years of friendship, trust and cooperation. *Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation*. https://www.mid.ru/en/foreign_policy/news/1564181/
17. AP News. (2024). Russia-Ukraine-United Nations General Assembly-foreign policy Moscow-Serbia. *Associated Press*. <https://apnews.com/article/russia-ukraine-united-nations-general-assembly-foreign-policy-moscow-serbia-c63b0ca1271dd5b2ee3008bdccb7de23>
18. Zeqiri, A., & Ahmeti, A. (2023, October 27). Kosovo's report reveals Banjska terrorist attack details. *Prishtina Insight*. <https://prishtinain-sight.com/kosovos-report-reveals-banjska-terrorist-attack-details-mag/>
19. Metodjeva, A. (2019, June). Policy paper: Russian narrative proxies in the Western Balkans. *The German Marshall Fund of the United States (GMF)*. <https://www.gmfus.org/sites/default/files/Russian%2520Narrative%2520Proxies%2520in%2520Balkans.pdf>
20. Djurdjic, M. (2017, June 15). US sees Russia's 'humanitarian center' in Serbia as spy outpost. *Voice of America*. <https://www.voanews.com/a/united-states-sees-russia-humanitarian-center-serbia-spy-outpost/3902402.html>
21. RFERL. (2018, August 29). Serbia takes delivery of two Russian MiG-29 fighter jets. *Radio Free Europe/Radio Liberty*. <https://www.rferl.org/a/serbia-takes-delivery-of-two-russian-mig-29-fighter-jets/29445808.html>
22. Vasovic, A. (2024, August). Serbia buys 12 Rafale jets from France's Dassault Aviation for 2.7 billion euros. *Reuters*. <https://www.reuters.com/world/europe/frances-macron-visits-serbia-boost-eu-ties-discuss-rafale-deal-2024-08-29/>
23. Kovacevic, D. (2018, September). Bosnian Serb leader applauds Russian church's consecration. *Balkan Insight*. <https://balkaninsight.com/2018/09/17/construction-of-the-russian-church-in-rs-09-17-2018/>
24. Brey, T. (2022, January). Russian media in the Balkans: Case study on Moscow's propaganda influence in Serbia. *Friedrich-Naumann-Stiftung für die Freiheit*. <https://shop.freiheit.org/#!/Publikation/1189>
25. NATO Strategic Communications Centre of Excellence. (2020, April). Russia's narratives toward the Western Balkans: Analysis of Sputnik Srbija. *NATO*. https://stratcomcoe.org/publications/download/analysis_of_sputnik_serbia_30-04_v4-1.pdf
26. International Republican Institute (IRI). (2024). *Western Balkans regional poll, February-March 2024*. <https://www.iri.org/resources/western-balkans-regional-poll-february-march-2024-full/>
27. Krutov, M., Katic, M., & Zivanovic, M. (2024, September). Serbian mercenary: Russia's war in Ukraine built on lies and death. *Radio Free Europe/Radio Liberty*. <https://www.rferl.org/a/ukraine-war-serb-mercenaries-russia-recruit/33128014.html>
28. Sauer, P. (2023, October 18). Russia recruits Serbs in drive to replenish military forces in Ukraine. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/world/2023/oct/18/russia-recruits-serbs-in-drive-to-replenish-military-forces-in-ukraine>
29. Samorukov, M. (2024, July 8). Why Russia tolerates Serbia sending arms to Ukraine. *Balkan Insight*. <https://balkaninsight.com/2024/07/08/why-russia-tolerates-serbia-sending-arms-to-ukraine/>

